

MESTER

MOTOR

Bil • MC • Lakk • Læringer

Utdanning • Forsikring • Pinstriping

Hele håndverksbransjens regnskapsprogram

Med Tripletex har du full oversikt – fra timeføring til faktura.

- ✓ Timer, kostnader og materialer registreres rett på prosjekt
- ✓ Full kontroll på hva som gjenstår – og hva som kan faktureres
- ✓ App og system laget for deg som jobber ute
- ✓ Mindre papirarbeid, mer tid til oppdragene

10

19

26

30

36

46

- 10 Arendalsuka 2025
- 19 Bilfag: Mester i bilfaget
- 26 Bilfag: Mester i motorsykkelfaget
- 30 Bilfag: Mester i billakkeringsfaget
- 36 Mer lakk: Pinstriping
- 46 Byggfag: OP Bygg restaurerer gamle industribygg

VANNBEHANDLING UTEN BRUK AV KJEMIKALIER ELLER ENERGI

Vi har levert miljøvennlige løsninger for varme og kjøleanlegg med vann og glykol som energibærer i snart 30 år.

En protector er den komplette vannbehandler

Øker pH - Fjerner oksygen - Fjerner slam

Vil kunne erstatte tradisjonelle

Mikroboble utskillere - Avgassere - Kjemikalie dosering - Filter

Våre protectorer leveres normalt som analoge løsninger uten strømtilførsel, men kan også leveres digitale med overvåkning av en rekke parametere og oppkobling mot SD-anlegg.

UTGIVER:**MESTERBREVNEMND**

Alle uttalelser i magasinet står for de intervjuedes regning og gjenspeiler ikke nødvendigvis Mesterbrevnemndas syn.

Redaksjonen:

Hilde Marstrander (redaktør)
Jørgen Hallvik (fagsjef kompetanse)
Trond Lundberg (korrektur)

MESTERBREVNEMND

Pb. 5145 Majorstuen
0302 Oslo
Tlf: 23 08 83 62
e-post: tips@mesterbrev.no
www.mesterbrev.no

GRAFISK PRODUKSJON:

Design, layout og trykk:
Flisa Trykkeri AS
www.flisatrykkeri.no

ANNONSEKONTAKT:

Salgsfabrikken AS
Mobil: 919 03 597
e-post: marie@salgsfabrikken.no

ANNONSEMATERIELL:

annonse@salgsfabrikken.no

PRISER:

1/1 side 31.300,-
1/2 side stående 21.800,-
1/2 side liggende 21.800,-
1/4 side 16.300,-
1/8 side 9.600,-

SPESIALPLASSERING:

2. omslag 33.400,-
2/1 side 50.200,-

FOTO: Kershaw J. / iStock

ABONNER PÅ MESTER HER:

www.mreg.mesterbrev.no/
mbrev/BestillMestern

Flisa Trykkeri er godkjent som svanemerket bedrift, og er et mestertrykkeri.

LEDER

Billedlige beskrivelser og metaforiske uttrykk er et grunnleggende trekk ved språket, særlig når vi står overfor abstrakte fenomener. Siden hulemaleriene i Lascaux har mennesker dokumentert og pyntet på vår historie – med bøffel og løver som erobringer. I analfabetiske samfunn var symboler og figurer effektiv kommunikasjon, i helleristninger eller hieroglyfer. Vi lokker fortsatt barn inn i språkets verden med tegneserier og animasjon.

For å gjøre det uåndgripelige håndgripelig, brukes fortsatt metaforer, allegorier og idiomer – ikke bare i litteraturen, men av teologer, politikere, pedagoger og håndverkere – når komplekse idéer skal forklares på en lettfattelig måte. Sylvi Listhaug brukte uttrykk fra hestesporten da hun skulle beskrive FrPs strategi under valgkampen i år: «lett skritt, så vidt trav – og så full galopp». Erna Solberg snakket om en «tuttifrutti»-koalisjon i september, mens en studie av Donald Trump viste at metaforer utgjorde 85 prosent av tre av hans sentrale taler.¹

Det billedlige er ofte en kognitiv snarvei. Orwell skrev en hel allegori i *Animal Farm*, mens Knausgård og Hamsun holder seg til rå realisme. Kunsthistorien rommer både Dalís symbolske univers og Hoppers bokstavelige scener, mens Vigelandsparken både er enkeltfigurer og en totalmetafor for livsløpet.

En kjent pedagogisk læresetning er: «Utdanning er ikke å fylle en bøtte, men å tenne et bål». Fra håndverksfagene har mange bilder blitt allmenne: «Skomaker, bli ved din lest» eller «å ha mange jern i ilden». En håndverker som virkelig dyrket allegoriene, var møbelsnekkeren Johan Jacob Katzenberger – «allegorimesteren», som Kaare Stang skriver om på side 54. Hans møbler bar både bruk og fortelling. Men mesterbrev i allegorier? Heldigvis ikke. Vi tror at eksamensresultatene hadde blitt vanskelige å tolke.

For vi håndverkere uttrykker oss stor sett konkret, selv når vi snakker i bilder. Ja, fordi en lat skredder faktisk bruker lang tråd. En buntmaker ville ikke funnet på å selge skinnen før bjørnen var skutt, og en glassmester forstår at du selvsagt ikke kaster stein i glasshus. Og alle våre om lag 13 000 mestere vet at toppen av kranssekaken ikke alltid handler om melisglasur eller norske flagg, men gjerne heller om bunnsolid håndverk – enten det utføres av en konditormester, smed eller tømrer.

Vi håper du vil høste fruktene av livslang læring i høst!
Og kanskje også et vaskeekte epletre.

Riktig god høst!

HILDE MARSTRANDER
Redaktør

Vi trenger flere mestere i **BILFAG**

Visste du at under fire prosent av Norges mestere jobber i bilfag? Det høres nesten uvirkelig ut når vi tenker på hvor avhengig vi er av kjøretøy i hverdagen. Uansett om vi kjører elbil, lastebil eller motorsykel, er vi alle prisdrevet fagfolk som holder hjulene i gang. Likevel er bilfagene i gruppen av «småfag» i mesterbrevordningen. Det er en utfordring – og et faresignal.

TEKST: ANDRÉ KRISTIANSEN, DAGLIG LEDER, MESTERBREVNEMNDA

MER ENN ET DIPLOM PÅ VEGGEN

Mesterbrev er ikke pynt. Det er en kvalitetsgaranti. Det forteller kundene at de møter en fagperson med håndverkerkompetanse, lederferdigheter og seriøsitet. Undersøkelser viser at 84 prosent av oss føler oss tryggere når vi velger en mester.

I bilfagene – som rommer alt fra bilskade og lakking til tunge kjøretøyer og hjulutrustning – er det bare 427 mestere i hele landet. Det betyr at en bransje med avgjørende betydning for både trafiksikkerhet og klimaomstilling står med svak representasjon i en av de viktigste kvalitetsordningene vi har.

HVORFOR TRENGER VI FLERE MESTERE I BILFAG?

For det første: kvalitet og seriøsitet. Flere mestere vil bidra til å heve kvaliteten på utført arbeid og gi kundene trygghet. En mesterbedrift etterlever god mesterskikk, noe som betyr å følge lover og regler, og dette gir også trygghet for de ansatte. Slik kan bransjen samlet rydde unna useriøse konkurrenter.

For det andre: rekruttering. Skal vi ha gode lærlinger i bilfag, trenger vi dyktige fagfolk som også kan ta ansvar som læremestere. Mesterbrev er en nøkkel til å bygge solide fagmiljøer som holder på unge talenter i faget de er glad i.

For det tredje: balanse. I dag dominerer byggfagene totalt i oversikten over antall mestere. Samfunnet trenger bredde, ikke bare dybde. Vi skal ikke bare bygge hus, vi skal også holde hjulene i gang.

HVA HINDRER FLERE I Å BLI MESTERE?

Veien til mesterbrev er krevende. Du må ha fagbrev, flere års praksis og fullføre mesterutdanningen – som i dag bare tilbys av noen få institusjoner. Mange opplever løpet som tungt, særlig de som allerede står midt i en hektisk arbeidshverdag.

Og her har Mesterbrevnemnda en jobb å gjøre. Ja, kvalitet vil koste tid, innsats og penger. Men skal vi virkelig løfte bilfagene, må først og fremst utdanningsløpet gjøres mer synlig for dem som ønsker å ta steget frem til å bli mester.

ET LØFT VI ALLE TJENER PÅ

Dette handler ikke bare om titler og papir. Det handler om trygghet for forbrukerne, om bedre opplæring for lærlinger, og om å bevare et levende fagmiljø i en bransje som er i dramatisk omstilling. Elektrifisering, digitalisering og nye transportløsninger gjør bilfagene mer komplekse enn noen gang. Nettopp derfor trenger vi flere mestere – de som både kan faget sitt og kan lede andre gjennom endring.

Mesterbrevordningen har røtter tilbake til middelalderen. Den har overlevd fordi den hele tiden har tilpasset seg samfunnets behov. Nå står vi ved et nytt veiskille: Skal bilfagene forbli en liten parentes i ordningen, eller skal vi ta felles grep for å sikre at denne bransjen får de mesterne den fortjener?

Jeg mener svaret er klart. Vi trenger flere mestere i bilfag. For kundens trygghet. For lærlingenes fremtid. For bilbransjens seriøsitet. Og for at vi, som samfunn, fortsatt skal kunne stole på at hjulene våre bokstavelig talt ruller trygt videre. 🛞

Vi hjelper deg med dører og vinduer i alle byggeprosjekter

Har du levert et større prosjekt med dører eller vinduer, vet du allerede at det er mange detaljer som skal på plass og at det kan være krevende å få alt riktig – og ikke minst at feil fort kan bli dyre. Hos oss har vi spesialister på store prosjekter med dører og vinduer, som kan kvalitetssikre hele prosessen fra tegningsgrunnlag og løsningsforslag, til innkjøp og logistikk. Ta kontakt med oss for å høre hvordan vi kan hjelpe deg.

Les mer på maxboproff.no

- Kostnadsfri spesialhjelp gjennom hele byggeprosjekter
- Koordinert leveranse med redusert kostnad og risiko
- En logistikkpartner for bedre oversikt og fremdrift
- Produkter som oppfyller kravene til krevende prosjekter
- Pålitelige kvalitetsprodukter til konkurransedyktige priser

Murano-glass sikres med digital garanti

Glassblåsertradisjonen på Murano utenfor Venezia strekker seg over 700 år. Nå tar verkstedet Murano Glass Italy i bruk NFT-teknologi (Non-Fungible Token) for å bekrefte ektheten av hvert kunstverk.

Kundene får et digitalt sertifikat lagret i blokkjeden – umulig å kopiere eller miste – som dokumenterer verkets opphav. – Murano-glass er ikke bare dekor, men kulturarv. Med NFT kan vi sikre både kunstverkene og tilliten, sier grunnlegger Anita Kocsis.

For norske glassblåsere og glassmestere viser dette hvordan ny teknologi kan beskytte håndverkets verdi og opprinnelse i møte med kopier og masseproduksjon.

www.muranoglassitaly.com/nft-murano-glass-certificate

Ventilasjonsteknikk blir nytt mesterfag

I år er ventilasjonsteknikk blitt et nytt mesterfag blant byggfagene. Relevant utdanning er mekaniske og elektriske fag. På videregående kan du velge enten Teknologi- og industrifag eller Elektro og datateknologi. Tidligere var fagbrev som industrimekaniker, blikkenslager, elektriker, automasjonsfag og rørlegger det som lå nærmest ventilasjonsteknikk. I 2022 ble ventilasjonsteknikk et eget fagbrev.

LØPET FOR Å BLI MESTER ER:

- Vg1: Elektro eller Teknologi- og industrifag (TIF)
- Vg2: Kulde-, varmepumpe- og ventilasjonsteknikk
- Vg3: To års læretid i bedrift
- Deretter mesterutdanningen

Mesterutdanning tilbys bl.a. ved Norges Mesterakademi, Fagskolen Diakonova og Blimester.com.

www.vke.no

Fredning av Femundshytta

Riksantikvaren har vedtatt fredning av Femundshytta – en «smeltehytte» fra 1753 ved Femunden i Engerdal kommune, Hedmark. Hytta gir et sjeldent innblikk i gruvesamfunn fra 1700- og 1800-tallet. Femundshytta viser en annen side av bergverkshistorien enn de store smelteverkene på Røros og Folldal. Her vokste det frem et lite, isolert samfunn med både skole, lek og krevende arbeid knyttet til kobberproduksjonen.

Fredningen omfatter bl.a.:

- Ruiner og spor etter smeltehytta og produksjonslinjen
- Gårdstun, skole, lekeplass og veier
- Damanlegg ved Stortjønna, Tvillingtjønna og Korstjønna
- Stående bygninger fra 1700- og 1800-tallet (eksteriør)
- Landskapet rundt, inkludert tjern og bekker

FOTO: TROND A. ISAKSEN/RIKSANTIKVAREN

FRA SLIT TIL IDYLL: Besøkende er velkomne til Femundshytta, og eierne tar gjerne imot gjester som vil oppleve kulturminnene og naturen i området.

«Første» bøktermester ferdig!

Det er en glede å kunne gratulere Arne-Jøran Øyen med mesterbrev i bøkkerfaget – som den eneste i Norge. Brevet ble rammet inn den 26. juni og henger nå på veggen over arbeidsplassen hans på Anora (tidl. Arcus). Selskapet produserer akevitt på eikefat, og i bøkterverkstedet har de tre bøktere med svennebrev samt en lærling.

– Før tønner brukte man amforaer og geiteskinn til å frakte væske. Men krukke kunne knuse og var tunge å bære. Tønner var lettere å rulle og stable, sier Øyen. Han peker på at tønnene tradisjonelt er laget av tresorter som finnes lokalt. Den første vinen kom fra middelhavslandene og fikk eikepreg, mens vi i Norge har tradisjon for gran og furu – som gir smak til sild og rogn. Yrket har røtter helt tilbake til 500 fvt. Øyen ser ikke bort fra at norske bøktere i tiden fremover kan lage tønner også til sider og vin, dersom egenproduksjonen i landet vokser.

– Min mentor, Sverre Johnsen, gikk i lære hos den siste mesteren i Oslo på 1940-tallet, Oscar Lie i Schweigaardsgate, forteller den nybakte bøktermesteren, som er stolt over å føre tradisjonen videre.

FOTO: PRIVAT

FOTO: ALESSANDRO BIANCHI/UNSPLASH

Støtte til energisparing

Nå kan du søke om tilskudd til energiltak i boliger gjennom Enova. Et viktig vilkår for å kunne motta tilskudd er at jobben utføres av fagfolk, og et direkte krav er at bedriften som benyttes, enten:

- **Er en godkjent mesterbedrift**
- Har sentral godkjenning, som administreres av Direktoratet for byggkvalitet (DiBK).
- Eller er registrert i elvirksomhetsregisteret.

Særlig relevant er dette for byggmesterbedrifter og kulde-/varmepumpe-montørmestere. Mestere i de aktuelle fagene kan forvente en pågang av forbrukere som ønsker å benytte seg av denne muligheten.

«Når du velger håndverkere med dokumentert kompetanse, kan du være tryggere på at jobben blir gjort skikkelig og etter gjeldende regler. Du slipper å bekymre deg for kvaliteten, og du vet at bedriften følger lover om helse, miljø og sikkerhet – og betaler det de skal i skatt og avgifter», skriver Enova på sine hjemmesider.

Enova har støttet gode energiltak i boliger gjennom Enovatilskuddet helt siden 2015. Denne ordningen var innrettet slik at du først gjennomførte tiltak i boligen og søkte om støtte etter at arbeidet var gjort. Du kunne dermed investere i energiltak uten å vite om støtten ville bli utbetalt. Høsten 2025 endrer de ordningen slik at du kan søke om støtte på forhånd, før du setter i gang.

www.enova.no/nb/privat

Tømrmester Aadne Sollid ble overrakt «Urnesmedaljen»: Fortidsminneforeningens høyeste utmerkelse, med fylkesordfører i Agder, Arne Thomassen; ordfører i Froland kommune, Inger-Lene Håland, og riksantikvar Hanna Geiran til stede.

Arendalsuka

2025

FLERE ARRANGEMENTER OG FLERE BESØKENDE

I år ble det gjennomført 13 arrangementer på Mesternes hus under Arendalsuka, en økning fra 11 arrangementer i fjor. Det var godt oppmøte og vekst i antall besøkende.

TEKST: TORMUND HANSEN SKINNARMO // FOTO: HILDE MARSTRANDER

MANDAG 11. AUGUST

Arendal Håndverker og Industribedrifters Forening åpnet ballet på mandag med «Gjennomgang av håndverkernes betydning for norsk byggeskikk». Foredragsholder var Ola Harald Fjeldheim, generalsekretær i Fortidsminneforeningen. På arrangementet ble også Aadne Sollid overrakt Urnesmedaljen, Fortidsminneforeningens høyeste utmerkelse, med både fylkesordfører i Agder Arne Thomassen, ordfører i Froland kommune Inger-Lene Håland og riksantikvar Hanna Geiran til stede. Senere samme dag holdt Ukrainapodden livepodcast i huset med forsvarssjef Eirik Kristoffersen som gjest.

TIRSDAG 12. AUGUST

Dette ble den travleste dagen på Mesternes hus, med fem arrangementer. Det startet med «Fagskolemeldingen – Hva er hovedmomentene og hva ønsker vi oss?»

Storingsrepresentant Lise Selnes (Ap); rektor ved Fagskolen Viken, Eirik Hågensen; Margrethe Gjessing fra NHO, og daglig leder i Byggmesterforbundet Harald Hansen tok diskusjonen om hvilke forventninger vi bør ha til oppfølgingen av fagskolemeldingen, hvordan vi kan sikre den videre utviklingen av mesterbrevordningen, og hva sektoren bør stå sammen om for å fremme yrkesfag i kompetansepolitikken.

Daglig leder i Mesterbrevnemnda, André Kristiansen, holdt flere innledninger til foredrag og debatter under Arendalsuka.

Etter dette gjennomførte kommunikasjonsbyrået Hekt «Valgkampens mest positive debatt» før samarbeidsarrangementet mellom Mesterbrevnemnda, Fagforbundet og Pensjonistforbundet startet. Temaet var «Mat og beredskap» og statssekretær Hanne-Berit Brekken i Landbruks- og matdepartementet diskuterte med Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Økologisk Norge og kokkmester og universitetslektor Øyvind Johan Andersen.

Hvordan står det til med matberedskapen i Norge, hvordan sikrer vi at eldre og sårbare grupper får tilgang på nok og riktig mat under større kriser, og hva slags egenskaper den kortreiste maten bør ha for å være egnet til å forsyne lokalbefolkningen, var temaer som ble berørt.

Mesterbrevnemnda har sendt et forslag til revidert mesterbrevlov til Nærings- og fiskeridepartementet.

Det var bakteppet for det neste arrangementet. Nemndas forslag vil gi en mer helhetlig og dekkende lov som omhandler alle aspektene knyttet til Mesterbrevnemndas forvaltning av dagens ordning. Førsteamanuensis dr. juris Erik Friis Fæhn ved OsloMet presenterte hovedlinjene i loven. Presentasjonen skapte stort engasjement i salen med mange spørsmål og kommentarer.

Til slutt rundet Ukrainapodden av dagen med livepodcast der Ukrainas ambassadør til Norge Oleksiy Gavrysh var en av gjestene.

ONSDAG 13. AUGUST

Onsdag åpnet bunadmester Hanne Beate Thomsen arrangementet «Dette

gjør vi når det smeller – Håndverkberedskap når krisen kommer» før representanter for både fylkeskommunen og Riksantikvaren diskuterte hva vi kan lære av håndverkerne og hvordan håndverket ble gjort i tidligere tider. Hvordan reparerer vi hus, hjem og klær når flom, ras, krig eller andre katastrofer rammer?

Deretter var det duket for et fellesarrangement mellom Hekt og Mesterbrevnemnda. «Yrkesfag og ekte hammere er gull verdt i en kunstig digital verden!» var overskriften, og tilhørerne fikk høre fra daglig leder i opplæringskontoret for FBIE (Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign) i Agder Anne Lene Gabrielsen, rørlegger og TikToker

Severin Poppe Midteide og daglig leder i Byggmesterforbundet, Harald Hansen. Temaet var naturlig nok sosiale medier, og hvordan man vinner kampen om de unge målgruppene.

På ettermiddagen inviterte Mesterbrevnemnda til et faglig og sosialt arrangement på huset, som i år hadde fokus på bærekraft. Kokkmester Øyvind Johan Andersen holdt foredrag om de undervurderte kjøttstykkene og hvordan de bør tilberedes, og leder for varefag i Vinmonopolet Trond Erling Pettersen fortalte om de undervurderte vinene i et dyrtidsperspektiv. Det ble et hyggelig og lærerikt arrangement og en god møteplass for Mesterbrevnemndas samarbeidspartnere og samarbeidende organisasjoner.

BYGGMESTERFORBUNDET

For stolte utøvere av tømmerfaget

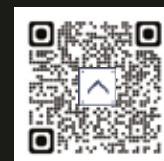
Hjelp når du trenger det

Lønnsomme medlemsfordeler

Nettverk og faglig tilhørighet

BLI MEDLEM

Les mer om medlemskap
og fordeler for din bedrift!

Kontakt oss gjerne for en prat:

Sør-Norge: Frank Pedersen, tlf. 46 91 96 01

Nord-Norge og Midt-Norge:
Bård Vegard Skogli, tlf. 93 49 39 46

blimedlem@byggmesterforbundet.no

DYKTIGE FAGFOLK - STERKERE SAMMEN

FOTO: MARTIN HUTH

Øyvind Johan Andersen (t.h.) er kokkmester og universitetslektor, med utdanning fra Cordon Bleu i Frankrike. Her flankert av leder for varefag i Vinmonopolet, Trond Erling Pettersen og Helene Himle Sunde fra Grimstad, som går på Vg2 Kikk- og servitørfag.

LIV OG RØRE:

Arendal blomstrer under Arendalsuka, med rundt 190 000 deltakere på årets arrangement.

(Estimat basert på mobildata fra Telenor.)

Høytidelig overrekkelse av mesterbrev til 22 av årets nye mestere i Arendalsregionen, arrangert i samarbeid mellom lokale håndverker- og industriforeninger og Mesterbrevnemnda.

Over:
Pizza og brus på arrangementet for ungdomsskoleelever og videregående skole. Mesterbrevnemnda fortalte om kvalifikasjonen du kan oppnå i over 70 håndverksfag.

T.h.:
Mesterbrevnemndas rådgiver Martin Huth i samtale med elever som ville vite mer om mesterkvalifikasjonen.

Statssekretær Vegard Grøslie Wenesland deltok fra Næringsdepartementet på torsdag.

Ola Harald Fjeldheim, generalsekretær i Fortidsminneforeningen.

TORS DAG 14. AUGUST

Torsdag avholdt Mesterbrevnemnda et lunsjarrangement med tittelen «Valgflesk og annet flesk». Kokkmester og universitetslektor Øyvind Johan Andersen innledet om flesk som tradisjonsmat i Norge før tankesmiene Civita og Agenda var invitert for å snakke om de drøyeste valgflesk-utspillene gjennom tidene, og de mest åpenbare valgfleskutspillene i årets partilederdebutt.

Senere på dagen inviterte Arendal Håndverker og Industribedrifters Forening, Kristiansand Håndverkerforening, Grimstad Håndverk- og Industriforening og Lillesand Håndverk & Industriforening i samarbeid med Mesterbrevnemnda til høytidelig overrekkelse av mesterbrevet til håndverkere i Arendalsregionen som har opparbeidet seg mesterkvalifikasjonen det siste året. Statssekretær Vegard

Grøslie Wennesland deltok fra Næringsdepartementet.

FREDAG 15. AUGUST

Mesterbrevnemnda avsluttet Arendsalsukas siste programdag med et ungdomsarrangement. Elever fra både ungdomsskole og videregående skole med interesse for yrkesfag fylte salen for å høre om mulighetene innen håndverksfag.

Avfallscontainere med sensorteknologi øker effektiviteten, sparer tid og reduserer antall transporter på byggeplassen.

Ragnsells.no/sensor

RAGN SELLS

Isoenergi tilbyr også etterisolering av eldre bygg, men utfører i hovedsak isolering av nybygg for entreprenører og byggmesterbedrifter.

Blåseisolering er et effektivt alternativ til tradisjonell isolasjon og forenkler byggeprosessen.

Etterisolering med 30 cm tykkelse på et kaldt loft på 100 kvm, utføres på under én time.

Blåseisolering minsker strømregningen, og øker komforten

— Raskt og effektivt blåses isolasjonen inn i alle konstruksjoner, med en kvalitet som er vel så bra som tradisjonell isolasjon. Glem de tradisjonelle isolasjonsplatene. Blåseisolering er bedre, raskere, rimeligere, og skårer høyt miljømessig.

Det sier Børre Finsrud, daglig leder i Isoenergi. Isoenergi bruker isolasjon laget av glass. Den produseres i England, og råstoffet består av 80 prosent resirkulerte glassflasker. Kort sagt blåses isolasjonen inn i yttervegger, etasjeskillere, skråhimlinger og himlinger mot kaldt loft. Prosessen er rask, renslig og effektiv. Når alt er lagt til rette isoleres et helt hus på en dag.

— I tillegg til miljøfaktoren er denne prosessen nesten støvfri. Den forårsaker ikke kløe, den gir nesten ingen avfall, og innblåsing er så og si lydløs. Dessuten er den svært konkurransedyktig på pris. Hvis man etterisolerer loftet sitt, så tjener man inn kostnaden på cirka to år med dagens strømpriser, sier Finsrud.

Søker flere forhandlere

Siden Finsrud etablerte selskapet i 2008, har firmaet utvidet med flere avdelinger. De har i dag avdelinger i Viken, Akershus, Agder, Vestlandet, Innlandet, Trøndelag og Nordland. De søker nå etter flere forhandlere, og da særlig i fylkene Rogaland og Troms/Finnmark.

De oppfordrer alle aktuelle interessenter til å ta kontakt på post@isoenergi.no eller på tlf. 917 41 295. Primært søker de etter forhandlere som i dag har tilknytning til byggebransjen.

Egner seg over alt

Isoenergi utfører i hovedsak isolering av nybygg for entreprenører og byggmesterbedrifter, men har

også en del etterisolering av eldre bygg. Blåseisolasjon egner seg over alt, i både nybygg og eldre bygg. I lukkede konstruksjoner som vegger og skråhimlinger blir isolasjonen komprimert, og kan leveres med lambdaverdi helt ned til 0,033.

Isolasjonen er garantert synkefri, og innehar de samme branntekniske egenskapene som faste isolasjonsplater – A1, ubrennbart.

— De nye byggeforskriftene stiller strenge krav til isolasjon i boliger, hytter og næringsbygg. Blåseisolering er et svært godt alternativt, og forenkler isoleringsprosessen betraktelig, avslutter Børre Finsrud.

ISOENERGI

Isoenergi ble grunnlagt i 2008, og har avdelinger over hele Norge. Vi leverer blåseisolering av alle typer konstruksjoner, både i nybygg og eldre bygninger, og tar både små og store oppdrag over hele landet. Alle våre blåseisolatører er bygningskyndige fagfolk, med lang erfaring fra byggebransjen.

Ta kontakt for et uforpliktende tilbud.

ISOenergi
BEST PÅ BLÅSEISOLERING

www.isoenergi.no
post@isoenergi.no
917 41 295

KOMPETANSEFAGET BIL

Bil og bilbransjen forbindes ofte med forurensning, mekking og råning. Det avhenger litt av hvem du spør, men mange har et gammeldags syn på bilbransjen. Bil er avansert teknologi, og det setter store krav til alle som jobber i bilbransjen.

TEKST: EGIL STEINSLAND, KOMMUNIKASJONSSJEF, NORGES BILBRANSJEFORBUND (NBF)

NBF har kartlagt bilbransjens, bilmekanikerens og bilfagets omdømme. Svarene er lite oppmuntrende sett med våre øyne. Folk anerkjenner ikke bilens tekniske utvikling. Generelt kan man si at folk henger igjen i utdaterte stereotypier. Bildet folk har i hodet av bilmekanikeren, viser en person med olje på hendene, sot i ansiktet og med skitten kjeledress. Arbeids hverdagen går stort sett i god gammeldags skruing. Litt karikert kan vi si at slik tenker folk om bilbransjen.

I bilbransjen er vi ikke redde for å bli skitne, vi skrur fortsatt. Hovedutfordringen med hvordan folk opplever bransjen, er at bildet blir for snevert.

Bilen er alt fra den enkleste mekanikk og rutinejobber til avansert materialforståelse og digital kompetanse. Bredden, fra det enkle til det mest kompliserte, viser også hvor mye kunnskap som behøves i en bilbedrift. I tillegg til det tekniske må man mestre salg, økonomi, finansiering, administrasjon og så videre.

Bilbransjen trenger dermed en stor bredde og mange medarbeidere som kan bidra på ulike måter. I verkstedet ligger fagbrevet i bunn, og så bygges kompetansen videre på toppen av det. Ingen bilmekanikere kommer unna kompetanseheving. Kunnskapen må

holde følge med det tekniske nivået på bilene. Det enkle eksempelet er høyvoltsbatterier. Nå må nærmest alle verksteder ha denne kompetansen – men det er ikke lenge siden det var lite behov for denne. Det samme gjelder for infotainment og digital feilsøking. Bilverdenen går fremover i et enormt tempo, og kompetansenivået må holde følge.

Kompetansen må fornyes og utvides hele tiden – og det skjer på mange måter. Bilfabrikkene stiller krav og tilbyr kursing, og mange virksomheter har egne kurs. NBF tilbyr kurs, kjedene krever kurs – påfyllet kommer fra mange kanter.

Mesterbrev er en mulighet, der kan man fordype seg innen bedriftsledelse, faglige ledelse eller en faglig fordypning.

Det viktige er å ha god oversikt over kompetansen man har, og kompetansen man trenger fremover. En slik oversikt er nok noe de fleste bilvirksomheter har.

Slik bør også medarbeiderne i bilbransjen tenke. Man bør offensivt vurdere egen kompetanse og hvilken type påfyll som trengs for både arbeidsplassen og karrieren man ønsker. 🧐

« I bilbransjen er vi ikke redde for å bli skitne, vi skrur fortsatt. Ingen bilmekanikere kommer unna kompetanseheving. »

Bilfaget i siget

— Bransjen vår har endret seg mye i takt med utviklingen i markedet. Derfor må dagens elever lære langt mer om elektronikk og styringssystemer enn tidligere. Vi som jobber i skolen, må være fremoverlente og følge samfunnets utvikling.

TEKST OG FOTO: JØRN WAD

Det er Per Øyvind Alvim, som er faglærer i Teknologi- og industrifag ved Askim videregående skole, som lener seg over bordet. Han er utdannet på Hærens Våpenskole (HVS), og har jobbet som brannmann siden 2007. Han har også flere år bak seg i bilbransjen og har sett den rivende utviklingen på nært hold i 20 år.

— Her om dagen hentet vi inn nye verktøy spesielt tilpasset arbeid på elektrisk drevne biler. Samtidig må vi også sørge for at elevene får på plass den grunnleggende kunnskapen om forstilling, bremses og så videre, understreker han.

Han forteller at det stort sett har vært jevn tilstrømning av søkere til bilfaglinjen, selv om det var et lite kull ved avsluttende eksamen. I år er det bare sju elever som går ut i læretid, men til skoleåret 2025/2026 har han 26 søkere – nesten dobbelt så mange som det er plass til. Og da har han kun regnet med dem som har ført opp bilfag som førstevalg.

NY TEKNOLOGI, NYE KRAV

— Er det riktig at bilfaget har vært gjennom store endringer de siste årene?

— Ja, jeg vil si at kompetansen som kreves har blitt betydelig utvidet. Den mest iøynefallende forskjellen er at man har fått en annen drivlinje, og vi har som

Faglærer i Teknologi- og industrifag på Askim videregående skole, Per Øyvind Alvim, synes det er givende å jobbe med lærlinger.

— Jobbmulighetene er nær 100 prosent, sier han.

« Elever, lærere og bedrifter peker på at faget er mer spennende – og mer ettertraktet – enn noensinne. »

FOTO: SHUTTERSTOCK

sagt måttet skaffe spesialverktøy for å håndtere dette. Dagens verktøy må være isolert for 1000 volt. Det har blitt mer spennende, og ikke minst mer datastyrt og høyteknologisk, de siste årene. Jeg har jobbet her i 19 år nå, så jeg har ganske god oversikt over utviklingen. Det er nok grunnlag for å si at det er langt mer spennende å satse på bilfag nå enn for 10 eller 20 år siden, slår Alvim fast.

Han forklarer også at bilprodusentene er mer standardiserte nå enn tidligere: Man ser at flere bruker de samme delene. Faget utvikler seg avgjort, særlig på den rent teknologiske siden. Men vi må fortsatt være gode mekanikere, for det er fremdeles mye mekanikk igjen i dette faget for den som ønsker seg det, smiler han.

– Er det for mye elektronikk?

– Hm ... Hva skal jeg i grunnen si til det?

Jeg vil ikke si at faget har blitt borte

– snarere har det blitt løftet med mer

datakunnskap og teknologi. Likevel

er det mye av den samme grunnleggende

kunnskapen elevene fortsatt trenger. Det

er uansett veldig hyggelig å se utviklingen

de får i løpet av skoleåret, for man får

virkelig «prøvd seg» her på Vg2. Graden

av forkunnskap har endret seg mye:

Tidligere hadde elevene gjerne erfaring fra å «mekke» på mopeder eller biler.

Det er mindre vanlig nå, fordi redskapen

ungdommene kjører med, ofte er så dyr

at de ikke får lov av foreldrene til å skru

noe selv, rett og slett. Da mangler de jo

den kunnskapen, og vi må starte helt fra bunnen av, sier faglæreren ettertenksomt.

LÆRLINGER SOM RESSURS

– Hvor kommer elevene fra når de søker seg hit til Vg2 kjøretøy?

– Vi har en viss spredning på det: De fleste kommer fra Vg1 TIF, samt noen få fra elektro, og det gir jo også en viss variasjon i forkunnskapene. Jeg synes det er positivt, for det gir oss en mangfoldig elevgruppe. Elevene skal jo forberedes på å gå ut i læretid, og det er fint at de har forskjellig bakgrunn, men ender opp med en felles kompetanse, sier faglærer Per Øyvind Alvim.

– Hvordan opplever dere lærlingene når de kommer ut i bedrift? spør vi daglig leder Tor-Ivar Åndal ved Åndalsnes Bilverksted.

– Jeg vil si at det er mer avhengig av hvem eleven er enn hvor vedkommende har gått på skole. Vi har helt siden jeg var lærling i 1998, hatt en policy i dette firmaet om å ha lærlinger hele tiden, og det har vi bare positive erfaringer med. Siden vi er et merkeverksted, blir det ekstra viktig for oss at lærlingen, i tillegg til å få nødvendig opplæring og utviklingsmuligheter, også blir tilpasset vår måte å jobbe på. Det er faktisk større forskjeller fra verksted til verksted enn mellom ulike utdanningsbakgrunner.

Han påpeker også en utbredt misforståelse:

– Mange tror at lærlinger er en utgift. Det er feil, slik jeg ser det. Joda, det koster tid i starten fordi lærlingen ikke er i full produksjon med en gang. Men det er en investering du får igjen mange ganger når lærlingen etter hvert blir en dyktig medarbeider! Det er et faktum at alle

bransjer trenger rekruttering. Hvis du kan sikre din egen rekruttering ved å lære opp ungdom internt, vil du på sikt ha spart penger – ikke hatt en kostnad, sier Åndal bestemt.

HVORFOR BLIR MAN I YRKET?

– På skolen vi besøkte, hadde læreren vært der i 19 år, og hans forgjenger i 29. Hva tror du er årsaken til at man blir værende i denne jobben?

– Tja, vi har de samme erfaringene her, både jeg og verksmesteren. Det har så klart mye med trivsel å gjøre: Har man først interesse for faget, og kommer til en plass der man virkelig får utvikle seg, blir man gjerne værende. De som jobber med tunge kjøretøyer, har hatt større utfordringer med å få nok lærlinger enn vi har hatt her i distriktet. Det er alltid behov for flere.

– Hva synes du selv om å jobbe med lærlinger?

– Det er veldig spennende og givende. Man ser en utrolig utvikling hos lærlingene. Og bransjen og produktene er jo også i stadig utvikling, sier Åndal. Bedriften han leder, omsetter for rundt 30 millioner kroner med ti ansatte. Om lag halvparten av omsetningen stammer fra verksteddriften.

FREMTIDEN FOR BILFAGENE

– Hvordan ser du for deg at fremtiden vil bli for dem som velger dette yrket?

– Fremtiden vil kreve enda større innsikt både når det gjelder digitale oppgaver og ikke minst elektro. Allerede i dag ser vi jo at en del elever starter med elektro for så å bygge på med bilfag senere. Blant annet har feilsøking med dataverktøy blitt en helt annen og viktigere del av yrket de senere årene.

Dette er en utvikling jeg er ganske sikker på vil fortsette. Jeg vil også si at fagbrevet i bilfag kanskje vil bli et av de mest ettertraktede i årene fremover. Årsaken til det er at man har så utrolig mange muligheter for å utvikle seg videre når man først har det i lomma

SPESIALVERKTØY: Det må spesialverktøy og en bredere kunnskap til for å skru på elbiler, forteller faglærer Per Øyvind Alvim ved Askim videregående skole.

« Gjør du en god jobb som lærling, er fremtiden sikret i et av de mest trivelige yrkene som finnes. »

TOR-IVAR ÅNDAL VED ÅNDALSNES BILVERKSTED

MEKANIKERLÆRLING: Tobias Sandnes jobber på Kverneland Bil Volvo i Sandnes. – Jeg vil absolutt anbefale bilfaget!

– eller på veggen, der de aller fleste har det. Som man sier: Det er bare fantasien som setter grenser for hva du kan gjøre etter det.

– *Hvordan er jobbmulighetene?*
– Den vil jeg nesten si er 100 prosent. Du får kanskje ikke drømmejobben i den ene bilforretningen som står øverst på ønskelista, men at den som har fagbrev i bilfaget er attraktiv på arbeidsmarkedet, er det ingen tvil om. Gjør du en god jobb som lærling, er fremtiden sikret i et av de mest trivelige yrkene som finnes, sier Åndal.

TUNG BALLAST

– *Hva med dem som ønsker å jobbe med tyngre kjøretøyer?*
– Det er en misforståelse å tro at større og tyngre kjøretøyer byr på vanskeligere oppgaver. Ikke trenger man veldig mye tyngre verktøy heller – man kommer langt med en solid hammer og litt kraftigere elverktøy, forklarer Mats Skjønhaug og Are Nikolai Stordal hos Team Verksted i Follo. De er begge lærlinger der, og har om lag et halvt år igjen før de kan ta fagbrevet.

BILFAGET FOR LÆRLINGER

HVA ER BILFAGET?

Bilfaget omfatter utdanning og opplæring innen vedlikehold, reparasjon og service av biler, både lette og tunge kjøretøyer. Lærlingene får praktisk og teoretisk opplæring i verksted og kan spesialisere seg i områder som mekanikk, lakkering, bilskade eller tunge kjøretøyer.

LÆRETID OG OPPLÆRING

- **Læretid:** Vanligvis 2 år etter eksamen på Vg2, hvor lærlingene er i betalt arbeid hos en bedrift.
- **Opplæring:** Arbeid i verksted, med fokus på feilsøking, diagnostisering og reparasjon.
- **Fagprøve:** Læretiden avsluttes med en fagprøve over minst tre virkedager.
- **Du kan ta mesterbrev i følgende bilfag:**
 - Bilfaget, lette kjøretøy
 - Bilfaget, tunge kjøretøy
 - Bilskadefaget
 - Billakkererfaget
 - Reservedelsfaget
 - Motorsykkelfaget
 - Hjulustrustningsfaget.

KARRIEREMULIGHETER

- **Fagbrev:** Ved bestått fagprøve får lærlingen fagbrev som bilmekaniker eller annen bilfagarbeider.
- **Arbeid:** Mulighet til fast jobb i verksted, forhandler eller som spesialist innen ulike bilfag.
- **Videreutdanning:** Mulighet til å spesialisere seg videre eller ta høyere utdanning innen bilbransjen.

VIKTIGE FERDIGHETER

- **Tekniske ferdigheter:** Vedlikehold, feilsøking og reparasjon av kjøretøy.
- **Digitale ferdigheter:** Bruk av datastyrt utstyr og dokumentasjon av arbeid.
- **Kommunikasjon:** Samtale med kunder og kolleger, samt dokumentasjon av utført arbeid.

– *Hva liker dere best med læretiden?*
– For det første skaffer man seg jo erfaring. Så er det alltid en del ekstra å lære også. Her hos oss er det stadig reparasjoner på materiell, og det synes jeg er spennende, sier Mats. Han ville opprinnelig bli anleggsmekaniker, men havnet på tung bil fordi det var lettere å få lærekontrakt her. Og han trives avgjort med oppgavene, fordi de kanskje er mer varierte enn det han ser for seg vil være tilfellet på personbilsegmentet:
– Her gjør vi alt fra å bygge opp

eller reparere traller (tilhengere) til russebusser som har kjørt av veien til service på helt nye biler. Så i grunnen tror jeg nok at det er mer spennende her, sier han og ser spørrende bort på kollegaen, som nikker enig. Dessuten liker de å jobbe på et verksted med flere ansatte, der det er god oppfølging og mange å spørre.

– Hvis du vil være sikret jobb, er det bare å velge tung bil, for dem blir det bare flere og flere av, reklamerer de to lærlingene smilende. 📸

Vennlig service?

VEMMELIG!

Jeg hater å gå i klesbutikker, men elsker bilverksteder.
Det tok tid å finne ut hvorfor – og svaret var langt fra forventet.

TEKST: KARL EIRIK HAUG

Lite gjør meg så svett som blide folk. Kanskje kjenner du deg litt igjen? Eksempel: Jeg forviller meg inn i en klesbutikk. Slik som H&M. Carlings. Dressmann. Eller noe annet som skal vise seg å være drepen.

Ønsket om å få ta en titt, bare kikke litt og få være i fred blir brått og brutalt avbrutt. «Hei! Ser du etter noe spesielt?». «Velkommen! Noe jeg kan hjelpe deg med? Vi har nettopp fått disse pikéskjortene ...»

Setningene skjærer som en nyslipt kniv – gjennom det skjøre ønsket om å få tenke selv og være i egen boble. Lufta føles klam og kvelende. Medarbeiderens gnistrende øyne gir meg ikke kjøpelyst, men butikkangst.

I panikk tenker jeg at det beste er å shoppe et plagg jeg vet jeg ikke skal ha, i helt feil størrelse og i en tilfeldig farge som ikke kler meg. Kun for å få det smørblide, vennelige vesenet til å roe seg – og for å kunne forlate sjappa.

Valget faller som oftest på en langt rimeligere løsning: Jeg rygger stygg-raskt ut av lokalet så det lukter svidd av skosålene. Svett som pokker. Med lettere skjelvninger i kroppen. Men sjeleglad for å unnsnippe maset.

Hobbypsykologen i meg har kommet fram til at jeg takler dårlig selgere som er blide og imøtekommende, kun fordi de skal selge noe. «Prøv den buksa her!». «Den sitter fint på deg!». Nei takk, og du ljuger – i tillegg til å plage meg med selgermaset ditt.

Gledeløsheten jeg opplever i klesbutikker, tar jeg igjen i entusiasme for bilverksteder. Med andre ord: Jeg velger gjerne bilverksteder framfor klesforretninger – og ønsker meg rett og slett verksteder som også selger klær.

Det er ingen hemmelighet at jeg er blant dem som er mer enn gjennomsnittlig opptatt av bil. Ja, av alt som durer, rister og triller. Men dette handler om noe mer.

Og om en annen type serviceinnstilte folk, som mestrer et fag. Som har brukt år på å tilegneseg kunnskap som selv ikke TikTok kan lære bort på sekunder.

Saken er at jeg blir lykkelig av å bli tatt vare på av profesjonelle: håndverkere som utviser lidenskap, nøyaktighet og erfaring. Som tar ansvar og gir kundene trygghet, og som viderefører nedarvet fagkunnskap.

Jeg håper flere kjenner seg igjen i reaksjonen på ulike typer selvtillit. For – det er en himmelvid forskjell på selvtillit som kompenserer for manglende kunnskap, og selvtillit som ganske enkelt speiler faglig ekspertise.

Jeg oppsøker bevisst fagfolk med faglig selvtillit – alt fra frisørmestre til byggmestre. Og innrømmer at jeg har til gode å prøve flere av Norges over 70 mesterfag – som gullsmedmester og bunadsmester.

Mest lommekjent er jeg i bilfagene. Som skribent med det egendefinerte

spesialområdet «bil og folk», har jeg alltid vært spesielt opptatt av å skrive om folk som bygger bilene, vedlikeholder og reparerer dem – og selvsagt dem som bruker dem.

Jeg blir gjerne møtt med en trygg vennlighet som nettopp utstråler faglig selvsikkerhet.

I 2025 sitter jeg likevel med en skremmende følelse av at proffene blir færre. At vi stadig oftere blir overlatt til ufaglærte som skal gjøre samme jobb, eller bare en chatbot. I en tid da alle kan google seg fram til svar, spørre ChatGPT eller få utført jobben «billig», er kollektiv bevissthet om mesterfagene mer verdifull enn noen gang. Jeg heier derfor på de faglærte, ganske enkelt ved å velge dem.

Og forresten, ansatte i klesbutikker er sannsynligvis både dyktige og kunnskapsrike. Og blide. Bare ikke prøv å tvinge meg inn i enda en pokkers trang bukse. 🧐

« Jeg heier på de faglærte, ganske enkelt ved å velge dem. »

Karl Eirik Haug drev tidligere «Carl's Cars, a magazine about people» som tok gull som «Magazine of the Year» i USA. Hver uke skriver han om folk og bilene deres i dn.no/D2 og motor.no. Han holder også skrivekurset «Bli en tøffere skribent» hos Institutt for journalistikk i Oslo. Kjører: Citroën CX 1988-modell.

MESTERBREV I

MC-faget

Bare fem personer i Norge har mesterbrev i motorsykkelfaget.¹ En av dem er Morten Stedjan (37) på Gardermoen, som tok steget for å sikre bedriften mer kompetanse og en tryggere fremtid.

TEKST OG FOTO: TERJE HANSTEEN

Morten Stedjan ville gjøre seg selv og bedriften NST Gardermoen MC mer attraktiv. Sikre framtida. Tenke framover. Ja, rett og slett styrke bedriften med faglig tyngde, forteller han til MESTER.

– Jeg ville utfordre meg selv. Men det handlet også om å få flere bein å stå på. Jeg tror jo også at vi har en konkurransefordel når vi kan vise til et mesterbrev. Det skal føles betryggende for kundene å komme til oss. Men motorsykel er jo samtidig kun en hobby for de aller fleste kunder, og når tidene blir trange, er det ofte motorsykkelen som ryker først. Derfor måtte jeg tenke bredere, og et mesterbrev gir flere muligheter, sier han.

LÆRERIKT STUDIUM

Morten har ennå ikke flagget at han har tatt mesterbrevet, men han tenker å gjøre det. Det blir en del av markedsføringen av NST Gardermoen MC. Han tenker at det er positivt å vise kundene hvilken unik kombinasjon av erfaring og mesterbrev de har.

Han tok teknologi og industrifag på Vg1 på Rud Vgs i Sandvika, og senere motorsykkelfaget på Vg3 – som er opplæring i bedrift.

Mesterbrevet fikk han innvilget på tampen av fjoråret på bakgrunn av tilleggsstudiet Verkstedsledelse, som er et ettårig nett- og samlingsbasert deltidsstudium i regi av Fagskolen Viken.

– Jeg synes Verkstedsledelse var veldig interessant. Vi gikk gjennom temaer som «Hvordan snakke med de ansatte? Hvordan ivareta bedriften? Hvordan sette opp et effektivitetssystem for de ansatte?»

Jeg lærte ting jeg ellers ikke ville ha fått med meg. Jeg fikk langt større forståelse for den økonomiske siden. Vi lærte også om hvordan man skal bygge gode relasjoner til de ansatte og om konflikthåndtering.

1. Det er registrert fem aktive mestere og fire aktive mesterbedrifter i motorsykkelfaget i mesterregisteret på www.mesterbrev.no, pr. 05.09.25.

FAMILIEBEDRIFT: Morten Stedjan skal en dag overta bedriften som hans far etablerte tidlig på 80-tallet, men enn så lenge trives han med å være verksmester.

ENESTE I MOTORSYKKELFAGET

Undervisningen startet høsten 2024, og i alt var de 19 personer som skulle ta studiet, de fleste jobbet som bilmekanikere og billakkerere. Morten var ikke overraskende den eneste innen motorsykkelfaget.

– *Hvordan opplevde du å være i en klasse med folk innen ulike fag?*

– Jeg tenker jo at bilmekanikk og motorsykkelmekanikk går hånd i hånd. Men jeg ville ikke hatt noe problem med å gå sammen med tømrere, for eksempel.

Han er storfornøyd med valget:

– Jeg har lyst til å få med at det ikke er ofte jeg har sett fram til å gå på skole, men det gjorde jeg virkelig da

jeg gikk på Rud Vgs. Vi måtte ta både en skriftlig og en muntlig eksamen til slutt, og det var veldig ålreit.

– *Så du vil anbefale andre å ta mesterbrev i motorsykkelfaget?*

– Ja, så absolutt. Det er lærerikt og vel anvendt tid, sier han. Jobbmulighetene i faget er gode. Jeg kan for eksempel også jobbe på et bilverksted. Og det var jo som sagt én av grunnene til at jeg ville ta mesterbrevet: for å få et solid og allsidig fundament.

VANSKELIG Å REKRUTTERE FOLK

Morten ble født inn i en motorsykelverden. Han forteller at faren startet selskapet allerede tidlig på 80-tallet, mens salget av motorsykler startet

i 1997 – fra låven på gården de eier. Aksjeselskapet NST Gardermoen MC ble stiftet i 1993. I 2000 flyttet bedriften dit hvor de holder til i dag, en ti minutters kjøring fra Gardermoen.

I dag er de ni ansatte og er en av de største motorsykelbutikkene i landet, med en omsetning nærmere 50 millioner og med et godt resultat å vise til. Kundene strømmer til fra hele landet. Tre ganger har de bygget ut, og nå blir det enda en gang. Bedriften vokser, og de trenger mer plass.

Opprinnelig ble Morten utdannet elektriker og begynte å jobbe hos foreldrene i 2014. Året etter tok han motorsykelappen, og for tre år siden tok han fagbrevet i motorsykkelfaget.

FRIHETSFØLELSE:
Marianne Dahl oppfordrer flere damer til å kjøre sykkel. Hun forteller at det gir en enorm frihetsfølelse å kjøre selv, og ikke bare sitte på med noen. Det er dessuten positivt å få inn flere damer i et mannsdominert miljø, synes hun.

POPULÆRT:
Kundene strømmer til fra hele landet til NST Gardermoen MC. Det er mange typer verktøy som brukes når en motorsykkel skal fikses.

I dag er han verksmester og jobber sammen med to andre på verkstedet. Men han kjører ikke storsykkel til daglig.

– Nei, jeg har ikke noe altoppslukende forhold til motorsykler, for meg var det først bare en hobby. Jeg drev også en stund med motocross.

Feilsøking fyller store deler av arbeidsdagen til Morten. I tillegg blir det en del administrativt, forteller han.

– Nå har jeg to nyansatte på verkstedet. Vi sliter med å få tak i utdannede folk. Utplassering fra skoler har vi også prøvd, men de som kom, har vanligvis bare blitt sittende i hjørnet med mobilene sine, sier Morten med et smil.

ÉN AV FÅ

Den sist ansatte er butikkmedarbeider Marianne Dahl, og hun legger ikke skjul på at hun er lidenskapelig opptatt av sykler og har vært det lenge. Hun viser entusiastisk rundt i lokalet, peker på sykler som hun godt kunne ha tenkt seg å eie. Og kjøre. I jobbannonsen fra NST Gardermoen MC som hun responderte på, ble jenter oppfordret til å søke. Det gjorde hun, og har ikke angret på det.

– Jeg har jo vært mye innom her tidligere. Nå jobber jeg som selger her og trives godt med det. Ingen dager er like. Jo, det har vært en bratt lærecurve siden jeg begynte. Jeg må lese meg opp på produktene og tekniske ting. Men vi klarer å løse

utfordringene, nikker Marianne, som har en drøm om å bli motorsykkelmekaniker etter hvert.

– Det virker som at stadig flere jenter ønsker å kjøre motorsykkel. Hva tror du det skyldes?

– Jeg tror det er flere jenter som nå faktisk tør kjøre storsykkel. Det gir jo en enorm frihetsfølelse å kjøre selv og ikke bare sitte på med noen. Det er veldig positivt å få inn flere damer, for det er et veldig mannsdominert miljø. Akkurat nå kjører jeg ikke storsykkel selv, men jeg gjorde det i tyve år, sier den erfarne selgeren – og kanskje fremtidige motorsykkelmekanikeren, Marianne Dahl, hos NST Gardermoen MC. 🍀

En skinnende KARRIERE

Han har lakkert biler siden han var 14. I 2000 tok han fagbrevet. Ni år senere ble det mesterbrev. I dag er Daniel Henriksen én av landets få som utfører billakking på mesternivå.

TEKST OG FOTO: TERJE HANSTEEN

T.v.
Rådgiver Større.

T.h.
– Jeg kjenner
mange flinke folk
uten fagbrev og
mesterbrev. Men
jeg vil absolutt
anbefale å ta det,
oppfordrer Daniel
Henriksen som har
lakkert biler i 36 år.

Det er travelt hos Lakk-Spesialisten i Fredrikstad hver eneste dag. Bilene står i kø klare for lakking. Arbeidsdagene kan ofte bli veldig lange, innrømmer eier Daniel Henriksen (50). Det blir nærmest en livsstil. Og han liker å jobbe. Men han understreker samtidig at i helgene tar han fri. Det er han nøye med.

BRED ERFARING

– Jeg begynte faktisk å lakkere biler allerede da jeg var 14 år. Jeg var rett og slett skolelei. Det startet med at jeg gikk forbi et lakkeringsverksted hjemme i Sarpsborg, tok mot til meg, gikk inn og spurte om jobb. Og det fikk jeg. Først var det snakk om en sommerjobb, men da skolen kom i gang igjen etter ferien, droppet jeg bare niende klasse og begynte å jobbe som billaker for fullt. Og siden har det vært

jobben min, smiler Daniel, som aldri har angret på yrkesvalget, selv om dagene kan bli lange.

– Da jeg tok fagbrevet på Borg Vgs i Sarpsborg, var det en kollega som sa til meg at jeg også burde ta mesterbrevet. Først hadde jeg egentlig ikke tenkt å gjøre det, men akkurat på denne tiden var det en kortvarig overgangsordning for bilfagene, der mesterbrevet kunne innvilges med dokumentasjon av en lengre praksisperiode.

Denne ordningen, som ikke lenger er aktiv, bestod av at søkerne fra bilfag måtte dokumentere åtte års praksis, hvorav halvparten av disse måtte være som faglig leder eller selvstendig næringsdrivende. Det sier seg vel selv at Daniel stod – med høyglans.

– Det er jo lenge siden, men jeg husker at alt gikk relativt greit, siden jeg allerede hadde tatt fagbrevet, forteller Daniel.

PLUSS MED MESTERBREV

Man får lett øye på mesterbrevet når man kommer inn på kontoret til Daniel. Det henger godt synlig på veggen over skrivebordet. Tidlig i karrieren, da Daniel hadde en rekke private kunder, hadde det en klar hensikt å synliggjøre mesterbrevet, forteller han. I dag er faget litt annerledes, fordi de fleste oppdragene kommer gjennom karosseriverksteder som sender bilene til Daniel uten at han har direkte kundekontakt.

– Jeg tror fremdeles at det betyr noe at man kan vise til et mesterbrev. Ofte når jeg ser snekkere med

firmabiler, står det mester på bilene. Og jeg har snakket med boligmeglere som poengterer at boliger bygget av håndverkere med mesterbrev går for en langt høyere pris.

– Betyr det at du vil anbefale andre billakkerere å ta mesterbrevet?

– Ja, det vil jeg absolutt gjøre! Det er bra å ha på CV-en, sier Daniel, som selv er den eneste hos Lakk-Spesialisten som har mesterbrev. De er seks på jobben, og bare én av de andre har tatt fagbrevet. Det er den nye lakkereren Tor Arne Skei.

– Jeg kjenner mange flinke folk uten fagbrev og mesterbrev. En bekjent av meg har jobbet som billakkerer siden 1974 uten fagbrev. Da jeg selv begynte med lakking, var det få krav. I dag opplever jeg at det er vanskelig å få tak i folk, og vi kan ikke stille et krav om fagbrev til dem vi ansetter, sier han.

BRANSJEN SKRIKER ETTER FOLK

Ifølge mesterregisteret er det for tiden 22 personer i Norge som er aktive mestere innen billakkeringsfaget. Det er åpenbart plass til flere.

– Hvilke egenskaper bør man ha som billakkerer? spør vi.

– Tålmodighet er viktig. Man må være nøye og renslig, for det er tørre overflater vi lakkerer.

– Er det et yrke du vil anbefale?

– Ja, jobbmulighetene er svært gode. Verkstedene skriker etter lakkerere. Og man kan tjene bra!

Daniel forteller at han også har hatt et par lærlinger, men at det er vanskelig å sette av tid til opplæring i en hektisk hverdag.

– Jeg har fått flere henvendelser fra Opplæringskontoret i Bilfag om å ta inn lærlinger, men jeg har ikke tid til å følge dem opp. Det er for travelt her!

ET HVERT VERKSTED TRENGER ET «ROTESKAP»: for uinnvidde et kaos, for verksmester en bra samling med viktig verktøy.

REKRUTTERING UNDERVEIS

– Å ha mesterkompetanse gjør både den enkelte og bedriftene mer robuste til å drive godt, sier Lasse Skjelbostad, daglig leder ved Opplæringskontoret Bilfag Østfold. Et mesterbrev skal gi både en bredere og dypere faglig kompetanse koblet sammen med det å drive en virksomhet, understreker han. Han forteller likevel at de ikke har egne tiltak som oppmuntrer til å ta mesterbrevet:

– Vårt kjerneområde er fagbrevet, og vi jobber for at hver enkelt skal nå det målet, sier han.

– *Hvordan er interessen blant unge i fylket for billakkeringsfaget? Er det et populært yrke?*

– Interessen for billakkererfaget har vært OK, ut fra at vi i de siste seks

Å ha mesterkompetanse gjør

både den enkelte og bedriftene mer

robuste til å drive godt

LASSE SKJELBOSTAD

årene (2019–2024) har inngått 22 nye lærekontrakter. 2020 og 2023 var spesielt gode år.

Billakkererfaget er ett av lærefagene som bygger på Vg2 Bilskade, lakk og karosseri (sammen med bilskade, bilpleie og chassispåbygger) og i «Bilskade, lakk og karosseri» har det vært stor variasjon i søkermassen fra år til år. For skoleåret 2025–2026 har

vi fått høre at klassen er full, noe som bør føre til flere søkere til læreplass i 2026, forteller Skjelbostad.

– *Hvordan er interessen blant jentene?*

– Jo, interessen for faget blant jenter har vært stigende i flere år. I dag er andelen jenter blant aktive lærlinger over 50 prosent i Østfold, forteller billakkerermester Daniel Henriksen hos Lakk-Spesialisten i Fredrikstad. 🍷

ENESTE AKTIVE KVINNELIGE

mester i billakkeringfaget

Maria Spilling (30) hadde aldri sett for seg at hun skulle bli den eneste kvinnen i Norge med et aktivt mesterbrev i billakkering. Men det ble hun. Hun håper det vil motivere flere jenter til å gjøre det samme.

TEKST: TERJE HANSTEEN

Maria startet sin yrkesreise på industri-mekanikerlinjen på videregående, men fant etter hvert ut at hun savnet en mer kreativ retning.

– Da jeg gikk ut i svangerskapspermisjon, ønsket jeg å utnytte tiden hjemme godt. Jeg hadde et ønske om å lære noe nytt, som bygget videre på faget jeg allerede kunne. Da behøvde jeg ikke å starte i en ny læretid i et overlappende bilfag, forteller hun.

Dette ble motivasjonen for å ta steget mot mesterutdanningen.

– Men jeg så virkelig ikke for meg at jeg skulle bli den eneste aktive, kvinnelige mesteren i Norge i mitt fag. Det er selvfølgelig veldig stas, smiler Maria Spilling, som håper det kan inspirere flere jenter til lignende valg.

FLERE FERDIGHETER

– Hva var mest nyttig av det du lærte da du tok utdanningen?

– I mesterutdanningen får man et innblikk i hvordan en bedrift faktisk fungerer, som man ikke nødvendigvis tenker på i det daglige. Det har gitt meg ferdigheter til å forstå både ledelse, økonomi og markedsføring.

– Tror du det er en konkurransefordel å kunne skilte med et mesterbrev?

– Mesterbrev er regulert og en lovbeskyttet tittel, som absolutt kan gi konkurransefordeler. Det er en formell anerkjennelse av håndverkerens faglige dyktighet og ekspertise, sier Maria.

Hun forteller at hun har et inntrykk av at kunder ikke etterlyser mesterpapirer i bilfag like mye som de gjør i andre fag foreløpig, men at noen strategiske grep i fremtiden kunne ha forandret på dette. Hun tror for eksempel at et samarbeid mellom Statens vegvesen og bransjeorganisasjoner, der mesterbrevet var påkrevd for å kunne drive forretning, og utføre reparasjon og vedlikehold av kjøretøy, kunne være en idé.

– Dersom denne type godkjenning hadde blitt standard, hadde det økt rekrutteringen til mesterutdanningen og statusen på mesterbrevet.

Men hun tror ikke at det er en forutsetning at alle i samme klasse for å oppnå mesterbrevet trenger å komme fra samme fag.

– Jeg tror ikke det behøver å være lukkede klasser, selv om billakkererfaget er ulikt andre håndverksfag. I mesterutdanningen lærte jeg at

å drive en bedrift, når det kommer til ledelse, økonomi og markedsføring, går ut på det samme i alle håndverksfag. Og fordelene med at alle fag går sammen, er jo at vi kan dele erfaringer og lære av hverandre, avslutter mester i billakkererfaget, Maria Spilling, med et smil. 🌟

LEDIG KAPASITET?

VI SØKER ETTER MONTØRER I DITT DISTRIKT

SÅ ENKELT ER DET!
se www.heatfab.no

Gode penger å tjene på skorsteinsrehabilitering.

Enkel installasjon. – Gratis opplæring. Vi formidler jobber, sponser markedsføring, lagerfører deler, samt hjelper til med utregning av tilbud.

HEATFAB tynnveggede, rustfrie stålrør er godkjent av RISE (SINTEF) for rehabilitering av alle typer skorsteiner. Gir en trygg og økonomisk skorstein med bedre trekk. 25 års garanti. Ta kontakt for en uforpliktende prat om evt samarbeide.

heatfab
High-performance chimneys and vents.

Vangbo
Ge

Importer/lager:

VANGBO A/S

2013 Skjetten, tlf: 63 98 12 20

e-post: vangbo@vangbo.no, www.heatfab.no

Pinstriping-dekor kan minne om både tribal tatoveringer og linjeføringen i art deco designs.

FARGEKSPLOSION:
Custom 1937 Ford
Cabriolet Hot Rod.

Pinstriping

Richie

Av og til treffer man unike folk som er selv lærte i faget sitt. Richie Chlaszczak er utdannet IT-ingeniør, men jobber fulltid som skiltmaler og pinstriper i Oslo og på Ås.

TEKST: HILDE MARSTRANDER // FOTO: RICHIE CHLASZCZAK OG LARS LINKAS

Han har *pinstripet* siden 2008 i hjemlandet Polen, etter en avbrutt karriere innen IT og undervisning. Han var lei og var på jakt etter noe nytt.

– Jeg så noen eksempler på pinstriping og tenkte: Det ser ikke så vanskelig ut! På den tiden var det «ingen» som *stripet* i Polen, så det var vanskelig å få opplæring. Det var ikke noe YouTube på den tiden, så jeg jobbet fire–fem timer hver dag og øvde fire–fem timer hver dag, til det begynte å sitte, forteller han.

Hans mor er kunsthøyskolelærer, og bestemoren var konservator for kunst og antikviteter på Nasjonalmuseet i Polen. Moren har to år igjen før pensjonsalder, men trives fortsatt som kunsthøyskolelærer der hjemme. Lysten til å lære bort har tydeligvis gått i arv, for Richie holder regelmessige kurs i pinstriping og skiltmaling i verkstedet sitt på Ås. Før dette jobbet han i nesten åtte år som engelsklærer. Både det å lære nytt og det å lære bort er viktig for Richie Chlaszczak: – Jeg skylder moren min veldig

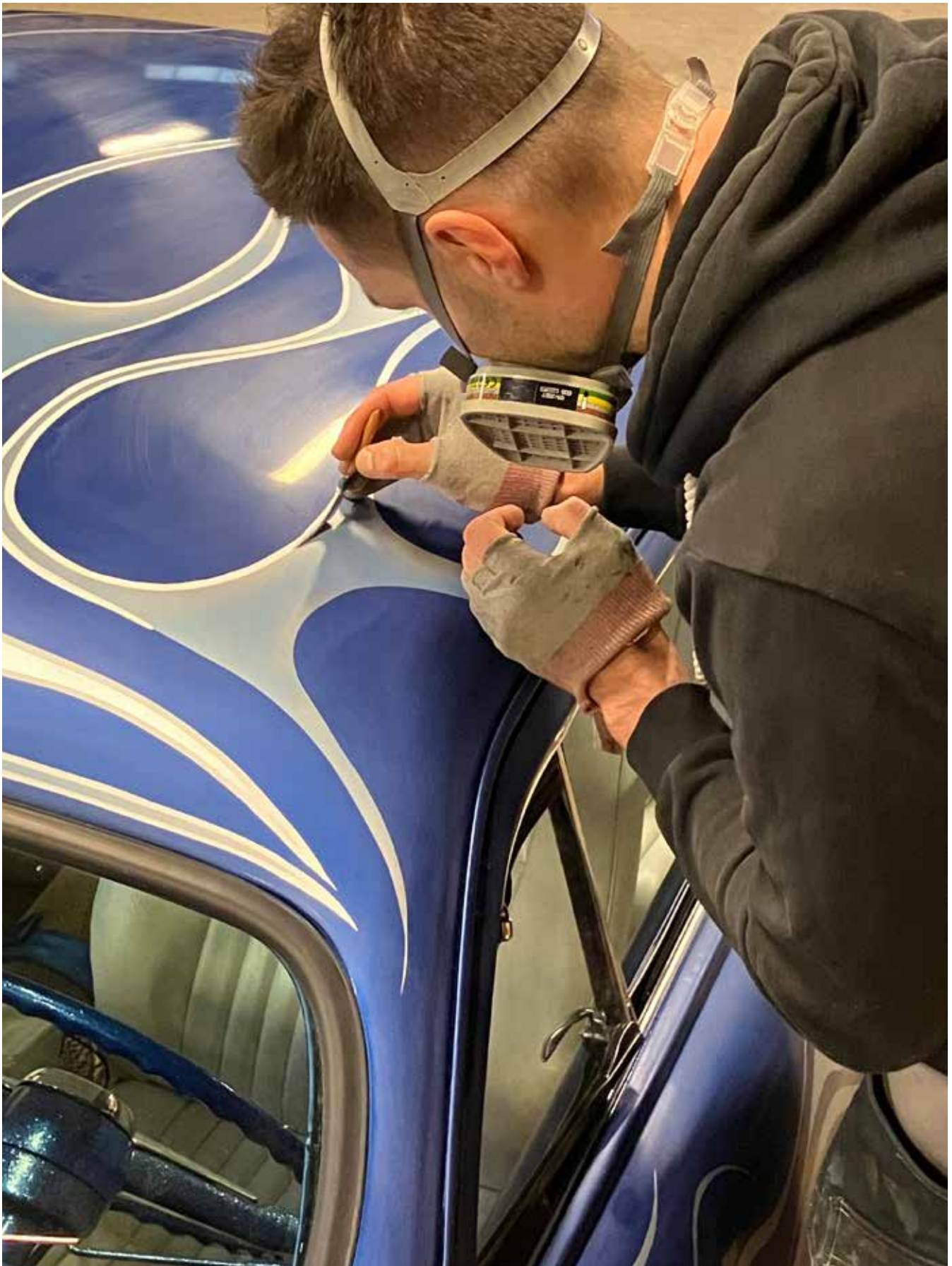
mye på det området. Jeg liker å overføre kunnskap. Det er ingen hemmeligheter på kursene mine. Du kan spørre om eller si alt! Det er grundige kurs, og folk pleier å være veldig fornøyd. Flere har blitt dyktige og har fått sin egen stil, opplyser han.

GOD TIMING

YouTube ble lansert i 2005, og kom til store deler av Europa i 2007. Det tok tid før feeden fikk relevant innhold. Datidas «YouTube» var gjerne en blanding av oppslagsbøker og praksis på lærested. Men når det ikke finnes læremestere, må man finne ut av ting selv.

– Du har jobbet 17 år i bransjen?

– Ja, jeg er litt overrasket! Det gikk så fort! Før jeg flyttet til Norge, hadde jeg hatt litt sesongarbeid her, og likte meg her. Jeg hadde lyst til å finne på noe annet, og så meg om etter noe som handlet om custom biler. Jeg dro på det årlige 4th of July Night Cruise-arrangementet i Lillestrøm, og så muligheter i markedet.

HOT ROD:

En *hot rod* er en ombygd amerikansk bil fra 1920–50-tallet – trimmet for fart og med et tøft, personlig preg. Pinstriping eller flammelakkering understreker motormuskler og design.

Han flyttet til Norge i 2011 og var aktiv med pinstriping siden dag én. Han forteller at han opplever at nordmenn ligger langt fremme når det gjelder både å beherske godt håndverk, men også å sette pris på det.

– Jeg var superheldig med timingen. Norge i 2011 var en bra tid å etablere seg. Vi traff på flere som bygde biler til rundt en halv million. I Polen ville kunden kanskje ha forventet å betale tre–fire tusen kroner for pinstriping på hele bilen. Det er også en slags uvilje mot å ta vare på eldre ting og tradisjonsrike håndverk i Polen. Den andre dagen jeg var i Norge, dro jeg på Ekebergmarkedet og traff mange i miljøet. Kort tid etter ble tradisjonell skiltmaling populært igjen. Jeg ønsket å lære det ordentlig, så da ble det å øve igjen.

I dag jobber han både med skiltmaling og pinstriping, og med bladgull-teknikker. På pinstriping-hjemmesiden, ligger det bilder av alt fra en flammelakkert Ford Ranchero fra slutten

av 1950-tallet til en oransje metallic custom 1937 Ford Cabriolet Hot Rod med frihåndsmalt *tribal pinstriping*.

Når Richie, eller Richard som han egentlig heter, henter inn oppdrag til skiltdekor, går det mest i linje-dekor, kalligrafi og fontdesign – eller *lettering*, som de kaller det i faget. Hjemmesiden Oslo Skiltmaler presenterer en rekke spennende oppdrag, slik som påfyll av bladgull på en minnestøtte over Norges «selvstendighet og frihet». Den viser også elegante bladgull-bokstaver på utstillingsvinduer til alt fra en vintage brudesalong til et brasseri og en barber-shop. En stilig oppgang har fått «Nr. 7» malt med sølv og hvitt på glassruten over inngangsdøren.

TI METER FASADE

– Nå maler jeg direkte på en nesten ti meter høy fasade. Det er håndmalt *lettering* med elementer fra lakkering – med belysning over. Det var et firma som driver med visuell identitet som kontaktet meg om oppdraget.

Nå er Richie akkurat ferdig med dekor av en gammel russisk Ural motorsykel. Vi er enige om at det kanskje ikke er verdens beste motorsykel, men de ser definitivt kule ut.

Han anslår at de i dag er fire–fem *stripere* i Norge. Interessen for pinstriping og skiltmaling er imidlertid langt større.

– Det finnes et lite miljø. Jeg er den eneste som jobber med det på fulltid, men det hender vi treffes. I fjor hadde vi et laidback møte med 15–16 stykker på verkstedet, hvor vi bare hang sammen: grillet, malte og utvekslet erfaringer.

I den lukkede norske gruppen på Facebook postes det kun om pinstriping, ikke om lakkering og design. Det er ikke så mye aktivitet der. I dag har skiltmaling tatt litt over. Han forteller om lange dager med mye arbeid.

– Men jeg har fortsatt lidenskap for det jeg jobber med, sier han.

FAKTA OM PINSTRIPING

HVA ER PINSTRIPING?

Pinstriping er kunsten å dekorere overflater med nåletynne linjer malt på frihånd med spesialpensel. Dekorasjonen består av en rekke lange strøk og/eller ornamentikk i repeterende former. Pinstripene består av smale linjer i symmetriske eller stiliserte former. Ofte understreker de linjene til kjøretøyet eller gir et inntrykk av fart.

PINSTRIPING

Dekorative linjemønstre har eksistert siden antikken, men moderne pinstriping med maling oppstod på vogner og hestevogner på 1800-tallet. Etter hvert så man pinstripes på Amerika-kofferter og lokomotiver, slik som det elektriske lokomotivet Pennsylvania Railroad GG-1, fra 1943.

Etter krigen fikk pinstriping en ny æra: 1950-tårene regnes som gullalderen, da luksusbiler, motorsykler og turnébussene ble forvandlet til personlige signaturer på hjul. I bilfabrikkene sto egne pinstripere skulder ved skulder og utførte det samme linjearbeidet, ofte ved hjelp av sjablong eller maskering. Noen bilprodusenter, som Rolls-Royce, beholdt håndmalte pinstripes i stedet for fabrikert dekorasjon.

Kunstformen har siden blitt ført videre av profilerte utøvere som Kenneth «Von Dutch» Howard, Dean Jeffries og Ed «Big Daddy» Roth – mest kjent for *kustomkultur* – alle med ikonstatus innenfor både amerikansk bilkultur og moderne dekorasjonskunst.

JOBBER DU UTFØRER SOM PINSTRIPER:

Pinstriping på bilkarosserier og dekor på motorsykkeltanker og skjermer. Noen dekorerer skilt, speil og møbler med egne designs. Du kan ta på deg profileringsjobber og utsmykningsoppdrag.

Er du interessert i pinstriping, kan du ta kurs hos Richie Chlaszczak via **pinstriping.no**

Du når ham også gjennom hjemmesiden til Oslo Skiltmaler: **www.skiltmaler.no**

Han er opptatt av å styrke det sosiale og faglige miljøet. På de årlige kursene kommer det gjerne seks til åtte deltakere. Kursene går gjerne over en helg: åtte timer lørdag og åtte timer søndag. Du trenger ingen forkunnskaper, fordi opplegget dekker alt det grunnleggende.

– Hvis noen velger å bli pinstriper etter å ha tatt et kurs, så blir jeg glad hvis de har gått på kurset mitt, poengterer han.

FINT MED BILLAKKERERE

– Kommer det noen billakkerere på kursene dine?

– Ja, ikke bare på kurs, men jeg har jobbet mye med forskjellige lakkerere. De fleste jeg kjenner, kommer gjerne med et slags custom-prosjekt. Alle jeg har jobbet med, har vist god håndverksforståelse.

Til kursene kommer noen deltakere for å forbedre noen ferdigheter de

allerede er litt øvet i. Richie forteller at kursene kan være krevende for kroppen, og du må fokusere hele tiden. – Det er superintens, sier han.

Etter to dager klarer de fleste seg videre på egen hånd.

– Hvis du øver deg 1–1,5 time hver dag, kan du bli superflink etter bare tre måneder. Det kommer an på hvor mye tid du har, selvfølgelig. Du kan også bruke seks måneder eller to–tre år. Det viktige er bare at du fortsetter å øve.

Det er faktisk ganske mange flinke i Norge, men noen vegrer seg for å legge ut arbeidene sine.

Det er viktig å prøve ulike stiler. Nylig måtte jeg si fra meg et oppdrag fordi jeg hadde for mye å gjøre. Da anbefalte jeg kunden en tidligere kursdeltaker – en veldig flink fyr i Langhus til jobben, Kunden ble superfornøyd!

Inntil neste kurs i pinstripping eller skiltmaling annonseres på hjemmesiden, kan interesserte i dag lett klikke seg frem til tusenvis av videoer om begge deler på YouTube eller TikTok. Det er et lite, men levende miljø som holder tradisjonene i hevd i Norge.

– Jeg husker jeg syntes pinstripping så så lett ut for 17 år siden, sier Richie. I hvert fall når andre gjorde det. Men så lett var det altså ikke.

Men hvis du har tre måneder på deg, seks måneder eller to år, anbefaler jeg deg i alle fall å forsøke, sier den selv lærte pinstriperen og skiltmakeren Chlaszcak. Det er gøy å gjøre hverandre gode! sier han. 🍄

« Hvor vanskelig kan det være? »

SKAP TILLIT

VIS DEG SOM EN MESTER

INNRAMMET MESTERBREV - Et produkt som gjør mesterbrevet ditt til et blikkfang og signaliserer kvalitet overfor kundene dine. Str. 470 x 320 mm

BESTILLING

Skann QR-kode med mobilkamera eller gå direkte til www.kraftex.no.

ANDRE PRODUKTER SPESIELT FOR DEG SOM ER MESTER

På www.kraftex.no finner du mange andre godkjente mesterprodukter. .

Alle bestillinger og spørsmål om produktene tas direkte med Kraftex.

FAKTA OM SKILTMALING

HVA ER SKILTMALERI?

Før emaljeskilt og trykte glass- og metallskilt gjorde sitt inntog, var de fleste skilt håndmalte og håndlagde – enten det gjaldt reklameskilt, vindusskilt, firmaskilt eller salgsplakater. Interesse for bokstaver, deres form og funksjon, forener grafisk design med typografi – og kombinerer det praktiske malerfaget med det kunstneriske og tradisjonsrike. Pinstripere i dag kaller bokstavarbeidet i skiltmaling for *lettering*.

SKILTMALERI

Håndmalte glasskilt, ofte malt på innsiden av butikkvinduer, kan spores tilbake til 1700-tallet, da de første emaljemalingene for glass ble tatt i bruk. Denne teknikken for omvendt maling, som fikk særlig utbredelse på slutten av 1800- og begynnelsen av 1900-tallet, gir en slitesterk, høyglanset overflate og åpner for detaljert og kunstnerisk utforming. I Norge har skiltmaling aldri vært et eget fag, men en spesialisering innen malerfaget; i 1930-årene ble det riktignok diskutert å etablere skiltmaling som et selvstendig fag, men det ble aldri realisert. Selv om metoden er mindre vanlig i dag, lever den videre hos tradisjonelle skiltmalere som fortsatt skaper detaljerte, dekorative og ofte skreddersydde reklameskilt – slik vi ser i arbeidet til skiltmalere som Bryan Yonki, som jobber mye med lettering eller Ian Hursey, som spiller på rockabilly- og hot rod-estetikk. Det har også fått en renessanse i moderne profileringsdesign av moderne brassierier og caféer, elegante butikker og barbershops.

KILDER: BLA. HANDVERKSLAGET, FORENINGEN FOR TRADISJONSHANDVERK

JOBBER DU UTFØRER SOM SKILTMALER:

Håndmaler skilt for barer, restauranter og butikker, men også større restaureringsprosjekter, profileringsjobber og utsmykningsoppdrag.

KURS:

Er du interessert i forgylling eller dekorative malingsteknikker, kan du ta kurs hos malermester Ole Andreas Klaveness, som har stått for restaureringen av flere av landets mest forgylte saler. Klaveness Maler- og Byggmesterforretning holder til i Holmenkollveien i Oslo.

Her er noen mesterfag som overlapper interesser for pinstriping og skiltmaling:

- Malerfaget og byggtapetsererfaget, byggfag
- Billakkererfaget, bilfag
- Glassfaget, byggfag
- Forgylterfaget, verkstedhåndverksfag
- Gravørfaget, verkstedhåndverksfag
- Profileringsdesignfaget, grafiske fag
- Grafikerfaget, grafiske fag

Fleksibel vei til mesterbrevet

Begynn når du vil, og fullfør i ditt eget tempo!

Våre kurs i byggeledelse retter seg spesifikt mot tømrere, murere eller rørleggere som ønsker å bli godt kvalifiserte til å søke om mesterbrevet. Hos oss følger du en fleksibel og digital lærevei som består av videoforelesning, interaktive oppgaver og e-bøker.

☎ 22 08 76 10/ 971 54 480

🌐 www.neak.no

✉ post@neak.no

Sertifisert etter ISO 21001.

NEAK
NORGES EIENDOMSAKADEMI

Faren min kom seg aldri til Lofoten

Faren min kom seg aldri til Lofoten,
men jeg kan huske ham bøyd over kjøkkenbordet
med kartet brettet ut over voksduken.
Det var for å reise med pekefingeren
langs riksveier og fylkesveier,
krysse elver, fjell og riksgrenser
og forsøke å trenge inn i hjertet,
selve kjernen, av hva landet vårt virkelig var.
Som en av de anatomiske skissene
vi hadde da jeg begynte på skolen,
som viste store og små muskelgrupper
og skulle få oss til å forstå
hva det var som egentlig beveget et menneske.

In rock we trust – AC/DC,
står det skrevet
på traktoreggene i Leknes, Lofoten.
Og kanskje Ernest Hemingway tok feil,
kanskje er det ikke slik at hvis man reiser mye,
så blir man like hjemløs overalt.
For det føles som jeg alltid har vært her
i disse lange landskapene med knappe navn.
Å, Bø og Napp.

Hjemme skyter folk på veiskiltene
som om de skulle ønske seg noe kortere enn
Lunderseter, Roverud eller Austmarka.

Pappa han satt
bøyd over kartene,
som om han virkelig skulle klare å lese seg til noe viktig.
Så kanskje burde jeg heller tenke noe om veier og avskjed,
falske begynnelse
og nye slutter,
men det er ikke slik det fungerer her oppe.

Folk bor ikke på slike steder fordi de må,
men fordi de vil.
Store landskap
fordrer korte avskjeder.

LEVI HENRIKSEN, 2020

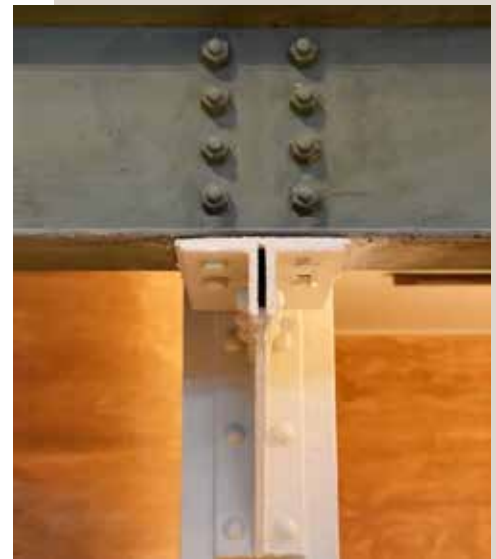
Levi Henriksen (f. 1964) er poet, forfatter og musiker og har gitt ut en rekke diktsamlinger, noveller, romaner og essays. Gjennombruddet kom i 2004, samme år som han ble tildelt Bokhandlerprisen. «Faren min kom seg aldri til Lofoten» er fra samlingen *Som skyene skygger snøen*, som kom ut på Gyldendal i 2020. Diktene handler om de reisene som former et menneskeliv: dem man tar med en familie, og dem man tar helt alene, i minner, i litteraturen eller i musikken.

FRA STEMPLINGSUR TIL **whisky sour**

Mesterbedriften OP Bygg pusser opp nedslitte industribygg i Oslo og omegn. Opp fra asken stiger moderne treffsteder, der sosiale møter, mat, drikke, sport og underholdning løftes frem.

TEKST: HILDE MARSTRANDER FOTO: HILDE MARSTRANDER, OP BYGG, ARKIVBILDER

Erik Nævestad, Lars Parkes Hatlen og André Korsak driver bedriften med elleve ansatte, inkludert prosjektledere, tømrere, en lærling og en murer. Erik Nævestad er daglig leder, Lars Parkes Hatlen er tømrmester og prosjektsjef, og André Korsak er tømrmester og HMS-sjef i firmaet. De møter meg ved Carl Berner-rundkjøringen i Oslo, i bygningen som tidligere var kjent som «Johan Olsens verkstedhall», senere Progress-fabrikken på tidlig 1900-tallet. Med sin teglsteinsrøde fasade og mansardtak med overlys har bygningen vært et blikkfang i det sentrumsnære krysset i over hundre år. Den er dessuten oppført på Byantikvarens gule liste over bevaringsverdige bygninger.

Den gamle fabrikken har blitt forvandlet til et populært utested på nesten to år. Det er OP Bygg som i samarbeid med Kima Arkitektur har stått for hele prosjektet. OP Bygg ble stiftet i 2021 og har sett god kundevekst: – Vi liker blant annet å gjøre de jobbene de andre ofte ikke liker, med kompliserte ombygnings- og restaureringsprosjekter. Der er vi «langt nede i puddingen». Dette er et eksempel på et slik oppdrag, forteller Erik Nævestad.

DJEVELEN I DETALJENE

For teamet i OP Bygg har den dype «puddingen» i dette tilfellet blant annet betydd å rydde ut lokalene, fjerne mange lag med gammel maling,

VISUELL IDENTITET:

Are Kleivan har designet den visuelle identiteten til Carls. Omriset av en mutter går igjen i profilerings- og interiørdesignet, og på T-skjorten til barristaen.

Arkitektur: Kima Arkitektur
Interiørdesign: Oslo Innredning / Radius Design
Skilt: Profilforum
Eksteriørfoto: Oro Eiendom, Carls og Oslo Innredning

BYGG FORNY DEG:

De gamle industri-lokalene på Carl Berner har fått et solid løft, samtidig som sjelen og sjarmen er beholdt.

FOTO: OP BYGG

FOTO: OP BYGG

mure, bygge trapper, toaletter, rømningsveier, en ny etasje, og komplette nye tekniske anlegg for alle etasjer. Vinduene måtte rehabiliteres, eller byttes med eksakte antikvariske kopier, og det er etablert nye varevinduer med energiglass. Det gamle betonggulvet er bevart. I enkelte områder hvor det måtte slisses for nye tekniske føringer under bygget, er det støpt nytt.

– Det er en egen kunst å forsøke å blande de riktige mengdene sement, stein, grus og sand for å oppnå den samme fargenyansen og strukturen som i et så gammelt betonggulv, forteller de.

– Men som du ser, er overgangene mellom den gamle og den nye betongen ganske bra, skyter Erik inn, og viser meg en skjøt i gulvet i en av korridorene, med en nesten umerkelig forskjell i fargenyanse.

RESTAURERING OG OMBRUK

Gulvet er ikke det eneste som er bevart. De industrielle verkstedslampene er pusset opp, traverskraner i taket er beholdt, og en rekke andre bygnings-elementer er gjenbrukt, noe som minner om strøkets industrihistorie. Samtidig har området rundt Carl Berner fått preg av «Grünerløkka light»: Nybygg reiser seg på Rosenhoff, og kafeer og treningssentre tiltrekker

seg nye generasjoner. Den offentlige kommunikasjonen er forbedret, men rundkjøringen er fortsatt en av byens mest krevende. Med økt tilflytting og vekst øker behovet for møteplasser.

CITYPRIS OG KULTURMINNEFOND

Kima Arkitekter, som samarbeidet med OP Bygg om Carls-bygningen er nominert til eiendomsbransjens «Oscar»: Cityprisen 2025, for sitt arbeid med Carls på Carl Berner.

I sin begrunnelse skriver juryen bl.a.: «Gjenbruk av materialer og energieffektive løsninger bidrar til prosjektets klimabevissthet, samtidig som byggets unike historiske karakter er bevart.

Over 100 år gamle takkonstruksjoner, stålsøyler, traverskransinner og traverskraner følger det industrielle preget som en rød tråd gjennom bygget. Carls er et forbilde på hvordan man kan skape en destinasjon som tilfører nabolaget høy verdi og skaper en positiv stedsidentitet i byen.» Prosjektet fikk tilskudd fra Kulturminnefondet.

– Vi får stadig oppdrag som handler om byfornyelse av denne sorten. Gamle industribygg som går gjennom et bruksskifte, men som ønsker eller er pålagt å beholde fasaden. Vi jobber ofte med arkitekter i slike prosjekter, forteller Lars.

F.v. Erik Nævestad, Lars Parkes Hatlen og André Korsak i mesterbedriften OP Bygg.

FOTO: OP BYGG

DekkTeam)))

5-stjerners dekkhotell

La ekspertene ta seg av dekkskift og lagring, så kan du konsentrere deg om det du kan best!

LOKALHISTORIE

Området rundt Carl Berner har en lang historie med industri: «Trondheimsveien 113 ble utskilt fra gården Rosenhoff i 1897 som en industritomt. Den første bygningen var en verkstedbygning i teglstein nord på eiendommen, oppført i 1900 av Johan Olsen. I hovedetasjen var det smie og verksted for pengeskap, mens det i andre etasje var snekkerverksted. I 1907 ble bygningen overtatt av Progress Verktøymaskinfabrikk. I 1918 ble den store verkstedhallen bygget», opplyser Kima Arkitekter om prosjektet i et presseskriver.

I lokalene ble det produsert både stanser, presser, tannhjul, trikkeskiner, propeller og vaskemaskiner. Kommentarfelt på sosiale medier forteller om tunge løft, lange dager – en tid preget av tøffe formenn og uforsonlige stemplingsur.

«Tok praksis for ingeniørutdanning i 1964. Stemplet inn tre minutter for sent ble det trukket en halvtime av timelønna, som den gang var ca. 3–4 kr.», skriver én.

– Det er interessant å se historiske bilder fra den gangen fabrikken var i gang, og kjenne igjen trinser, lamper og vinduer – originale detaljer som vi har restaurert og beholdt i lokalene, forteller Lars, og peker på et stort sorthvittbilde av verkstedet fra 1920, med «gutta på gølvet» og formyndetiet på messaninen.

FLERBRUKSLOKALER

I januar 2024 åpnet dørene for flerbrukslokalet Carls, som kan skilte med fem saler: inkludert arena, vinbar, café,

storstue og chambre séparée. Her er det fotballkamper på storskjerm, Humoretaten fra NRK spilles inn hver onsdag, og i forkant av Stortingsvalget strømmet folk til valgbarer.

Men Carls er bare ett av flere lignende prosjekter, som OP Bygg holder tak i for tiden.

– Vi har også jobbet med å restaurere Festningen Restaurant på Akershus festning, som brant i februar 2023 og åpnet igjen i mai i år, opplyser Erik.

«Prosjektet har vært preget av høye kvalitetskrav og stort fokus på detaljer, og resultatet er et moderne og innbydende serveringssted med respekt for historiske omgivelser», skrev André Korsak på hjemmesidene til OP Bygg i juni.

Festningen Restaurant er medlem av De Historiske Hotel & Spisesteder. Bygning 22 ble opprinnelig bygget som et fengsel i 1836, og har gjennom tidene blitt brukt som både kontorbygg og laboratoriekjøkken. I dag er det brasserie i historiske omgivelser med plass til 190 gjester.

«[...] Beliggenheten og servicen er så god at du nesten glemmer hva du tygger på», skrev Finansavisen 31. mai i år.

«Utsikten er best fra den øverste avdelingen av spisestedet. Nede under parasollene ser man rett på vollen. Beliggenheten under Akershus festning er uansett fantastisk [...] Det er bare å applaudere for flott oppussing og for deler av menyen», skrev Aftenposten i juni.

HISTORIE MØTER HI-TECH:
Den nye pizzaovnen er et stort blikkfang i restaurantdelen av lokalet.

FRA FABRIKK TIL LOUNGE:
Bildet av «gutta på gølv» fra 20-tallet står i skarp kontrast til dagens lounge.

FOTO: HILDE MARSTRANDER

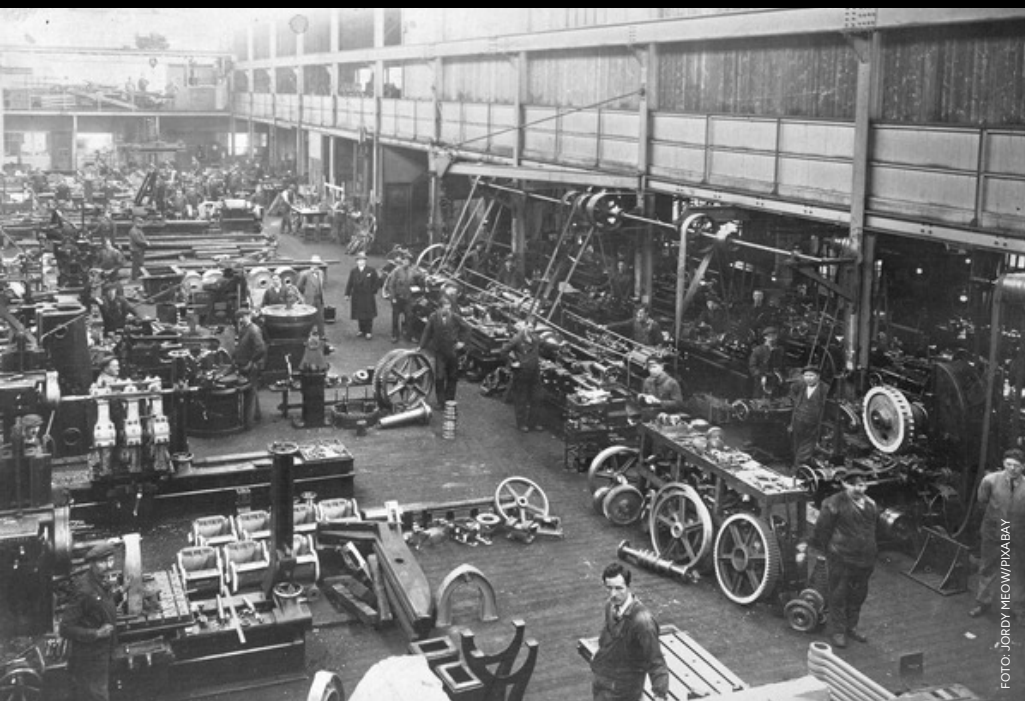

FOTO: JORDY NEOW/PIXABAY

FOTO: OP BYGG

FOTO: OP BYGG

LES MER:

- www.opb.no
- www.kimaarkitektur.no
- www.carls.no
- www.kulturminnefondet.no/carls
- www.murbetong.no/wp-content/uploads/2025/02/2404-carls.pdf
- www.norskeiendom.org/aktuelt/nyheter/disse-er-nominert-til-cityprisen-2025

GAMMELT VASKERI

I Christian Kroghs gate 60 ved Akerselva er nå et nytt prosjekt i støpeskjeen: «Nieu 2» eller «Nieu-huset» i regi av bl.a. Morten Ramm. Huset fra 1836 var tidligere et spikerverk, og i nyere tid et vaskeri. Bygget de tar over, er på 1100 kvadratmeter og har derfor en rekke gunstige seksjoneringsmuligheter. Det gamle verket og vaskeriet i elvekanten er for øyeblikket under full rehabilitering. Her skal det etter planene bli både stand-up og sportsbar.

I Christian Kroghs gate 60 begynner de tunge, konstruktive arbeidene å nærme seg slutten. Nytt bæresystem er montert opp, og gulv støpes snart. Nå rettes fokuset mot ny rominndeling og tekniske installasjoner», skriver OP Bygg på sine hjemmesider.

Nieu Scene har allerede en filial på Torshov som eies av blant andre Lars Berrum, Jonis Josef, Vegar Tryggeseid, Martin Beyer-Olsen og Else Kåss Furuseth.

TENKER NYTT

Det driftige selskapet OP Bygg på Bjerke i Oslo nøyer seg heller ikke med å gi nytt liv til historiske industribygninger eller offentlige bygg.

– Vi har også jobbet en del med kontorer, legesenter, datasenter, barer, klesbutikken og lignende: blant annet Holzweiler i Prinsens gate og Hunter i Oslo Barcode, opplyser Lars.

– Vi utfører ofte slike oppdrag fordi det krever at vi må sette oss inn i en mengde nye ting hver gang, samtidig

som vi får god nytte av kompetansen vi har opparbeidet oss etter mange år i bransjen. Det kreves mye research, historie- og materialkunnskap og ofte spesialkompetanse å jobbe med rehabiliteringer og bruksendringer, sier de.

Som suksessrik byggmesterbedrift fra dag én, for fire år siden, er Erik, Lars og André snare med å anbefale flere den samme yrkesretningen: – Flere burde velge yrkesfag, mener André Korsak.

– Altfor mange er bare på skjerm. Vi trenger flere av dem som også kan utføre et håndverk, mener Erik Nævestad.

– Hvis du utdanner deg innen byggfag, er du nærmest garantert jobb i dag! slår Lars Parkes Hatlen fra OP Bygg i Oslo fast. 🍷

Veien til takstmann!

Vil du ha flere ben å stå på og muligheten til å ta del i en landsdekkende kjede?

Kenneth valgte og gå fra offshore til takstmann, hør hva han sier:

“Utdanningen til Norges Takstakademi er svært fleksibel og med lærere som er tilgjengelig dag, kveld og helg, er det fullt mulig å jobbe ved siden av. Gjennom NTAK sine partnere er jeg allerede ute i jobb som takstmann!”

Vil du gjøre det samme? - Vi vet hvordan og hjelper deg gjerne!

Ta kontakt med studentansvarlig:

Tom Nygård på 458 73 777 eller tom@takstakademiet.no

ALLEGORI- MESTEREN

fra Skien

**KAARE
STANG**

Utdannet jurist og kulturhistoriker med hovedfag i teatervitenskap fra Universitetet i Oslo. Han jobber for tiden som fungerende seksjonssjef i juridisk seksjon hos Riksantikvaren. Stang har tidligere skrevet boken *Art deco i Norge*, og har også laget dokumentarfilm og vært animasjonsfilmprodusent.

På 1700-tallet slo en møbelsnekker fra Tyskland seg ned i Telemark. Han utmerket seg blant annet med møbler med rik bildedekor av innfelte finérflater. Men hvem var han?

TEKST OG FOTO: KAARE STANG

Rundt år 1740 kom en ung tysk møbelsnekker til Norge. Hans fulle navn var Johan Jacob Katzenberger, og han bosatte seg i Skien. Han var født i 1718 og vokste opp i Augsburg, helt sør i Tyskland – en by som er verdenskjent for sine tradisjoner med høyverdig møbelkunst. Som 26-åring giftet han seg med en norsk enke etter en snekker og overtok både familie, hus og verksted. I 1746 fikk han også innvilget status som byborger i Skien.

I ettertid er hans senbarokke og rokokkopregede møbler særlig trukket frem for sin rike dekor med figurative motiver i trefinér ved bruk av intarsia-teknikken. Intarsia er en teknikk som blant annet finnes innen møbelkunsten, hvor mønstre og motiver dannes ved å sette sammen flate

trebiter av ulik størrelse – en teknikk man ofte finner på antikke møbler fra Asia og Midtøsten. I tillegg til dekorasjonsverdien hadde motivene ofte en beskrivende, billedlig hensikt, noe som ga Katzenberger kallenavnet *allegorimesteren* i 1970-årene, da kunsthistoriker Ada Polak begynte å grave i materien. Den gang kjente man knapt hans navn og identitet, men kallenavnet har blitt stående.

Møblene var påkostet, og det finnes få av dem. Hittil er det registrert i overkant av tretti møbler, inkludert fint dekorerte dragkister og skap med skatoll. Noen finnes i privat eie, men flere i offentlige museer som Nasjonalmuseet, Norsk folke-museum, Kragerø-Berg Museum, og Porsgrunn bymuseum.

Katzenbergers møbelkunst var preget av symbolikk fra sjøfart, mytologi, religion og årstider. Han brukte de ulike treplatenes nyanseforskjeller til å skape dybde og organiske former.

SYMBOLISK MOTIV

Møblene ble utført i solid eik dekorert med utskårede figurer av fartøy, mennesker og dyr. Motivene viser menneskelige egenskaper eller gjøremål, slik som aktiviteter knyttet opp mot årstidene, de fire elementene vann, ild, jord, luft, eller symboler for sjøfart og verdensdelene. I tillegg brukte han religiøse symboler, men også mytologiske motiver.

Også de fire sansene – lukt, smak, syn og hørsel – ble brukt som symboler. På et skatoll som står på Norsk Folkemuseum, dekorerte Katzenberger dørene med en kvinneskikkelse som holder ulike attributter i hånden: Hørsel vises ved at kvinnen holder en fiolin, lukt ved at hun dufter på en blomsterbukett, smak ved hjelp

av en kanne og beger, og synet ved at hun holder en kikkert og et speil. Kunsthistoriker Marianne Moe har i en masteravhandling omtalt den tyske møbelsnekkerens symbolbruk: «Flere av Katzenbergers møbler er dekorert med en allegorisk kvinneskikkelse som bygger på et kobberstikk av Jean Lepautre (1618–1682). Ved å utstyre damen med forskjellige attributter presenterer han henne som en allegori på en rekke forskjellige sansebegreper [...], som tiden var vant til å se legemliggjort. F. eks. 'hørselen' med fiolin og bue slik vi finner henne utenpå en skapdør på et skatoll. Katzenbergers versjon av Lepautres figur er noe forenklet og mer rustikk».

Det finnes få spor av allegorimesterens liv før han kom til Norge, sannsynligvis

via Danmark. Hans fødested Augsburg var på 1600- og 1700-tallet en rik og sentral by med mange verksteder for produksjon og eksport av møbler i tre med innfelt intarsia. Særlig kjent er de såkalte augsburgske kabinett-skapene i barokk stil. Ofte var de laget av mørkbeiset treverk, to hoveddører og en rekke skuffer innenfor med fronter av bildemotiver. Et av de mest kjente eksemplene er kuriositetskabinettet «Augsburg Art Cabinet» laget av Philipp Hainhofer (1578–1647), som ble gitt i gave til svenske kong Gustav II Adolf i 1632 og kan sees på Museum Gustavianum in Uppsala.

STORE OPPDRAG

Selv om mesterens rette navn etter hvert ble kjent, er det uvisst hvorfor han opprinnelig bosatte

seg i Skien – men han var åpenbart på rett sted til riktig tid.

På midten av 1700-tallet hadde overklassen – rike handelsmenn, trelasthandlere, industriherrer og skipsredere – store inntekter, særlig ved eksport av tømmer til England, Frankrike, Nederland og Belgia. Borgere i handelsstanden giftet seg gjerne med representanter fra embetsstanden. Deres rikdom skulle manifesteres gjennom kjøp av dyre gjenstander; lysekroner, karafler og vinglass fra Nøstetangen glassverk – men også gjennom rikt dekorerte møbler for plassering i entreer og stuerom.

Denne overklassen ga også økonomiske midler til oppføring av kirkebygg og utsmykning av disse, og det var nettopp slike oppdrag Johan Jacob Katzenberger fikk. I 1759 utformet han alterfronten og rammen rundt

altertavlen til Østre Porsgrunn kirke, med en dansk lærling som assistent. På baksiden står det med rød skrift: «Anno 1759 zulezt Im Juli Monat ist dieses Altar von Mir Johan Jacob Katzenberger, burger und ... In Schiengeburtig In Augsburg, foertfertiget zu Hause bey Jon Jacobsen mit nachfolgende Gesellen Wilhelm Larson, Köbenhavner». Kirkens byggmester var Jon Jacobsen, og Katzenberger jobbet i hans verksted da han skar alterfronten. Østre Porsgrunn kirke var en korskirke – det vil si en kirke med en korsformet grunnplan – med interiør i senbarokk- og rokokkostil.

Året etter at Katzenberger hadde skåret alterfronten, ble kirken innviet den 10. juni 1760. Dessverre ble denne verdifulle kirken ildpåsatt i april 2011 og brant ned til grunnen med storparten av inventaret. I stedet er det oppført en hypermoderne, helhvit kirke på samme sted, med blandet mottakelse.

DRAGKISTER

Men det var ikke bare kirkeinteriør Katzenberger ble kjent for. Allegorimesteren utførte også fin dekor på dragkister, som var slutten av 1600-tallets viktigste oppbevaringsmøbel. Dragkisten er et skuffemøbel, gjerne med 3 til 5 store skuffer. Den var en videreutvikling av kistene som fantes i norske hjem helt til slutten av 1700-tallet, særlig utenfor byene. Dragkisten ble utviklet fra kisten ved at den fikk skuffer, plassert i høyden og med etasjer i møbelet. Både møbelet og navnet var etterligning av den engelske «Chest of drawers», som ble utbredt i England fra cirka år 1670. I Norge kom denne møbeltypen først til byene og byborgerskapet på 1700-tallet, senere spredte den seg ut i norske bygder.

Et av allegorimesterens bevarte arbeider er en dragkiste på Porsgrunn bymuseum, fra rundt 1750.

KILDER:

- Beier-Fangen, Aasmund: 'Allegorimesteren' og hans intarsiakunst: Mestersnedker
- Johan Jacob Katzenberger fra Augsburg, Museumsnytt, 2003 nummer 5/6. side 44–46
- Beier-Fangen, Aasmund: *Master cabinetmaker Johan Jacob Katzenberger from Augsburg and his intarsia art*, Upublisert, udatert
- Gjerdi, Trond: *Møbler i Norge*, Aschehoug forlag, Oslo 1976
- Moe, Marianne: *Poul Krefting og Buskerudmesteren – En undersøkelse av en gruppe figurative intarsia-arbeider laget i Norge på 1700-tallet*, masteroppgave i kunsthistorie, Universitetet i Oslo
- Nygård Nilssen, Arne: *Norsk jernskulptur*, Oslo 1944, bind 2 side 46
- Polak, Ada: «'Allegorimesteren': en kunstsnekker fra nedre Telemark i 1700-årene», artikkel i tidsskriftet *Det var ein gong: Minner frå Drangedal*, hefte 6, 1983 (side 95–108), Drangedal
- Swensen, Wilhelm: «Kulturbilder fra Grenland og Telemark», Norsk Folkemuseum, Oslo, 1954

De fire radene med store skuffer har bildemotiv på frontene. På øverste rad ser vi seilskuter, og en havfrue på venstre side. På skufferad to ser vi årstidene representert med en mannsfigur som går igjen i alle fire bildefelt: våren symboliseres ved at han sitter og ser på utsprungne blomster, sommeren ved at han skjærer avling med sigd, høsten ved en jaktscene hvor han jakter hare med hund, og til slutt vinteren hvor han sitter med ispigg og skøyter på bena og varmer seg ved et bål. På tredje rad er det igjen seilskuter, havhest og et sjøuhyre som avbildes. På fjerde skufferad ses lotusblomster, en løve til venstre og en leopard til høyre.

Nederst er to litt mindre skuffer, dekorert med to fugler og lotusblomster. På to små hjørnemotiver nederst i egne felt utenfor skuffene ser vi en tyrker med turban og en indianer med fjærpryd som symboliserer verdensdelene Asia og Amerika.

INSPIRASJONSKILDER

Det er trolig sannsynlig at Katzenberger har fått inspirasjon til sine eksotiske motiver gjennom visuelle skildringer på utenlandske grafiske blad. Stiliserte blomster med elegant bøyet stilk går også ofte igjen som en visuell signatur hos allegorimesteren. De kan minne om lotusblomster, solsikker eller tulipaner, men oftest ligner de en fantasiblostm. Stor variasjon av figurer, dyr, mennesker, symboler og motiver preget dekoren i Katzenbergers arbeider, og han skapte disse helt til han døde i 1764. Hans visuelle mangfold i innfelt intarsia er et rikt bidrag til norsk møbelhistorie. 🐾

MESTERDETEKTIVENE

FLU HARTBERG 2025

Medaljens eneste bakside

...er å ikke få den.

Medaljen er en verdig og personlig anerkjennelse av et langt og lojalt arbeidsforhold. I Norge er over 240 000 arbeidstakere tildelt denne. Ønsker du å hedre en arbeidstaker i din virksomhet?

Send søknad på medaljen.no

Medaljen for lang og tro tjeneste fra Det Kongelige Selskap for Norges Vel er for ansatte med minst 25 års fartstid i virksomheten.

ZARGES

Stiger, stillas og aluminiumskasser

KAN JEG HOLDE TILBAKE kundens eiendeler?

Å sikre seg mot betalingsmislighold fra kunder kan være utfordrende. Et av virkemidlene er å utøve såkalt tilbakeholdsrett i den andre parts eiendeler. Dette praktiseres i stor utstrekning, selv om vi kanskje ikke er oppmerksom på det.

TEKST: TORSTEIN BURKELAND, ADVOKAT MED MØTERETT I HØYESTERETT

Han betalte ikke reparasjonen. Kan jeg ta bilen i pant?

TILBAKEHOLDSRETT

Tilbakeholdsrett har egentlig flere sider. I et gjensidig bebyrdende, altså gjensidig forpliktende kontraktsforhold, vil partenes plikt til å yte ofte være betinget av at motparten også presterer motytelsen. Man ser imidlertid at dette ikke alltid er praktisk. Noen ganger må for eksempel tjenesten ytes før oppgjør finner sted.

Et bilverksted må foreta reparasjonen før man mottar selve oppgjøret. Det som er det sentrale med den såkalte retensjons-

retten, er at en tjenesteyter ikke plikter å utlevere den andres eiendel før oppgjøret er mottatt.

Vi har nok alle opplevd dette i praksis uten at vi er så bevisst på det. Her kan det vises til at man betaler for reparasjoner av innleverte gjenstander før man får dem overlevert.

VILKÅRENE FOR DETTE ER KLARE

Dersom du som håndverker har inngått en avtale med en kunde, og kunden ikke betaler til avtalt tid, vil du som hovedregel kunne holde tilbake avtalegjelden, jf. håndverkertjenesteloven § 46. Det vil si at du holder tilbake den gjenstanden som avtalen gjelder, frem til kunden gjør opp for seg eller stiller betryggende sikkerhet for kravet.

Tilbakeholdsretten er likevel underlagt visse begrensninger. Den kan kun gjøres gjeldende i løsøre som befinner seg hos håndverkeren. Det vil si at du ikke kan holde tilbake fast eiendom eller avtalegjenstander som allerede er levert tilbake til kunden.

Videre er det krav om såkalt konneksitet. Det vil si at du kun kan holde tilbake en gjenstand som er omfattet av avtalen. Et eksempel vil være der en bilmekaniker tar på seg et oppdrag som går ut på å reparere kundens bil. I bagasjerommet står det tilfeldigvis et hundebur som kunden har latt ligge igjen. Dersom kunden unnlater å betale, vil bilmekanikeren kunne holde tilbake bilen frem til betaling er mottatt. Han har derimot ikke en rett til å holde tilbake hundeburet som står i bagasjerommet. Dette skyldes at tilbakeholdsretten kun kan utøves for den gjenstanden som er omfattet av oppdraget, i dette tilfellet bilen.

BENYTT DEG AV DENNE RETTEN

Driver du næring hvor det er en fare for betalingsmislighold, er det viktig å huske på at du har en slik tilbakeholdsrett, og at du kan benytte deg av den som middel for å redusere tapspotensialet.

Selv om du har en tilbakeholdsrett i disse tilfellene, vil det være lurt å opprette gode rutiner for å begrense muligheten for å havne i en situasjon hvor kunden ikke betaler. Det er dermed viktig med klare avtaler, betalingsbetingelser på tilbud, grundig dokumentasjon på utført arbeid og eventuelt avtaler om delbetaling ved større prosjekter.

Tilbakeholdsretten kan imidlertid være en del av handlingsrommet til en næringsdrivende. 🧠

NYE MESTERE

17.04.2025–09.09.2025

BLIKKENS LAGERMESTER

Bjørnar Hjelde (Trøndelag), Daniel Yggeseth (Agder), Flemming Pagh Paulsen (Buskerud), Gunnar Bleka (Akershus), Jo Andre Johnsen (Rogaland), Jonny Breimoen (Agder), Kay-Roger Rydjord-Steiro (Møre og Romsdal), Kim Holger Mathisen (Trøndelag), Martin Fjermedal (Agder), Preben Stormark (Vestland), Rolf Arne Aune (Trøndelag), Terje Tvedt Mosdal (Rogaland), Øyvind Ysland (Trøndelag)

BLOMSTERDEKORATØRMESTER

Camilla Dversnes (Agder), Gunn Berit Krogstad (Trøndelag), Nanna Bråten (Vestfold)

BYGG-/TØMRERMESTER

Alf Hetland (Agder), Anders Roaldseth (Trøndelag), Anders Skinningsrud (Innlandet), Anders Kallekleiv Hanstveit (Vestland), Anders Myhre (Buskerud), Anders Samuelsen Båttstø (Vestfold), Anders Teodor Christensen (Agder), André Velle Tranvåg (Møre og Romsdal), Andreas Sjøvoll (Troms), Andreas Landrø (Trøndelag), Andreas Midbøe (Agder), Andreas Riksfjord (Vestland), Andreas Rinker Christoffersen (Akershus), Angel Slavchev Damyanov (Rogaland), Arne Ingebrigtsen (Trøndelag), Arvin Mahalingam (Finnmark), Aslak Dahle Lauten (Rogaland), Asle Gilje (Rogaland), Atle Fosseli (Agder), Bastian Gonzalo Amundsen (Agder), Bjørn Ivar Bjelland (Rogaland), Bjørnar Eretveit (Agder), Bjørnar Kjelstrup Jacobsen (Akershus), Catrine Jeanett Hartveit Rønningbakken (Telemark), Chris Gøran Buklev (Trøndelag), Chris Rene Kathesen Thomsen (Vestland), Christer Coll Eriksen (Agder), Christian Almedal (Agder), Christian Lauritzen Flagtvedt (Vestland), Christopher Grahl-Madsen (Vestland), Daniel Henriksen (Østfold), David Eliassen (Innlandet), Eddie Bratlie Halvorsen (Østfold), Einar Ellefsen Toreskaas (Agder), Eirik Berger Hansen (Akershus), Eirik Andre Ekren (Vestland), Eivind Nordmann Opedal (Vestland), Emil Evenson Haug (Buskerud), Emil Kleffegård Gjønnes (Trøndelag), Emil Mahir Celik Hamre (Vestland), Endre Seem (Trøndelag), Endre Berge Dahlsveen (Troms), Erik Thomas Heigre (Rogaland), Erlend Røstad Rugholm (Agder), Espen Hårstad (Trøndelag), Espen Haugen (Oslo), Espen Nerison (Telemark), Even Straum (Agder), Even Kittelsby (Akershus), Faraz Joulaei (Oslo), Fredrik Walland (Rogaland), Fredrik Våga (Telemark), Frode Myrvang Haugen (Agder), Frode Dyrnes Hansen (Akershus), Glenn Marius Skjolden (Østfold), Gunnar Steinsland (Rogaland), Hans Jørgen Abrahamsen (Agder), Hans Petter Jacobsen (Agder), Hans-Kristian Lange (Akershus), Hans-Kristian Brekkås (Oslo), Henning Nysted (Innlandet), Henning Falao Schem (Akershus), Henrik Wilmann Heia (Agder), Henrik Lund (Oslo), Henrik Bergem Enersen (Buskerud), Henrik Oddane Hetland (Rogaland), Henrik Risan (Akershus), Herman Sikveland Røysland (Rogaland), Håkon Hasle Lyhus (Innlandet), Håvard Tverli (Nordland), Håvard Mohn Danielsen (Vestland), Iver Skinningsrud (Innlandet), Jarl Andre Bongo (Finnmark), Jarle Warberg (Troms), Joakim Tolk Solberg (Finnmark), Johannes Sandtorp (Østfold), Jonas Granheim (Trøndelag), Jonas Lunde (Telemark), Julian Klungerbo (Trøndelag), Jørgen Alvestad (Østfold), Jørgen Lopes Ullern (Buskerud), Jørgen Steingrim Johansen (Østfold), Karl-Martin Solstrand (Troms), Kasper Berntsen Jørgensen (Agder), Kenneth Ødegaard (Akershus), Kenneth Tvervåg (Trøndelag), Kenneth Larsson (Østfold), Kent Ove Woldmo Hagen (Trøndelag), Kibrom Gidey Gebremariam (Buskerud), Kim Ørjan Pettersen (Vestland),

BYGG-/TØMRERMESTER

Kjetil Løvestakken Fjeldstad (Vestland), Kjetil Ellingbø Granberg (Østfold), Krishna Traa (Vestfold), Kristaps Klasens (Møre og Romsdal), Kristian Haugland (Vestland), Kristian Dalen (Innlandet), Kristoffer Lågeide (Vestland), Kristoffer Ørke (Trøndelag), Krzysztof Stefan Nowak (Akershus), Lars Kure Skinnnes (Akershus), Lars Henning Ohm (Rogaland), Lasse Rasmussen (Østfold), Lasse Milenkovic (Rogaland), Lasse Enoksen Skøre (Innlandet), Lavrans Emil Steinsønn Moen (Nordland), Leif Christian Røyter (Akershus), Lukas Dalaker Eikefjord (Vestland), Magnus Fjellestad Sveine (Akershus), Marius Rønning Wiggen (Trøndelag), Marius Kristensen (Agder), Martin Strømø (Rogaland), Martin Aadland Vad (Vestland), Martin Rød Ask (Møre og Romsdal), Mathias Folkvord (Rogaland), Mathias Killerud Bekkevold (Innlandet), Mathias Fasseland (Rogaland), Mathias Åke Dyberg (Oslo), Mats Gaudestad (Agder), Mats-Erik Kleppe (Vestland), Mikkel Høvik Schjelderup (Akershus), Odd Arne Ravn (Telemark), Odd Einar Ydse (Trøndelag), Odd Kristian Nybø (Oslo), Odin Roll-Hansen (Akershus), Ola Vangen (Vestland), Olav Reiråskag (Møre og Romsdal), Olav Solholm (Oslo), Ole Aleksander Wroldsén (Agder), Ole Kristian Skjølås Engeseth (Innlandet), Ole Morgan Eliussen (Rogaland), Ole Sander Tegle Tveit (Rogaland), Oliver Zander Drolsum (Oslo), Patrick Lindstrøm (Rogaland), Patrick Strømme Kristiansen (Vestland), Patrick Theodor Hjemli (Innlandet), Paul-Tore Hanssen (Finnmark), Per Leander Wigene Thorsen (Rogaland), Per Ole Romsdal (Finnmark), Petter Grønsberg Kittang (Vestland), Rafael Augstin Carvajal (Akershus), Raymond Jacobsen (Agder), Remi Grimen Meyer (Vestland), René Opheim Kaland (Vestland), Richard Fitje Løtveit (Vestland), Rino Aleksander Haraldsrud Nygård (Akershus), Robert Andre Lunde (Telemark), Robin Eide Fredheim (Troms), Roger Neergård (Trøndelag), Ron Hugo Johansen (Finnmark), Roy Harald Brendsdal (Vestland), Ruben Rasmussen (Rogaland), Rune Kalland (Rogaland), Sander Teien Gran (Vestfold), Scott Kennedy (Vestfold), Sebastian Heggøy Rolland (Vestland), Sebastian Kilen (Trøndelag), Sigbjørn Andre Bassøe (Oslo), Simen Skare Torp (Agder), Simen Fjeld (Akershus), Simen Antonisen Skinmo (Vestfold), Simon Lyngstad Vågen (Møre og Romsdal), Simon Danielsen (Rogaland), Sindre Stenersen Hagen (Finnmark), Sindre Havgar (Telemark), Sindre Lindstad Flo (Akershus), Sivert Sørvik (Vestfold), Sivert Eidsvåg (Rogaland), Sondre Lindrup Fosse (Vestland), Stefan Leps (Akershus), Stian Nesvåg (Rogaland), Stian Teistholmen (Møre og Romsdal), Stian Svendsen (Vestland), Stig Ledang (Østfold), Sveinung Syvertsen-Lervik (Agder), Sven-Børge Moen Møllersen (Nordland), Svend Harald Kvarme (Akershus), Tarjei Tvedt (Vestland), Terje Gagnås (Trøndelag), Terje Bjerke - Matsson (Innlandet), Terje Lanto (Finnmark), Thomas Liljebakk Sund (Møre og Romsdal), Thomas Wiig Hovland (Akershus), Thomas Valborgland (Agder), Thomas Grasmø Malnes (Innlandet), Thomas Angell Skauby (Oslo), Thomas Sergeev (Buskerud), Thomas Heen (Nordland), Thomas David Gran Rognstad (Akershus), Thommy Ringseth (Trøndelag), Thorgeir Terjeson (Østfold), Tom Sporsheim (Buskerud), Tom Erik Larsen (Troms), Tom Erik Aniksdal (Rogaland), Tom Erling Thorsnes (Oslo), Tommy Belov Nordbø (Buskerud), Tony Tverå (Nordland), Torstein Valde Aasheim (Innlandet), Vegard Solstad (Rogaland), Vetle Ringdahl Nefjen (Akershus), William Stevik (Trøndelag), Øyvind Grindjordet (Innlandet), Øyvind Halsne (Rogaland)

BØKKERMESTER

Arne-Jøran Øyen (Oslo)

FRISØRMESTER

Magdalena Simunac (Østfold), Stine Therese Narvestad Gislerud (Oslo)

GLASSMESTER	Andrè Kjetil Jenssen (Troms), Niclas Sagbakken Johannessen (Innlandet), Ola Sandsdalen (Troms), Richard Kruse (Østfold)
KOKKMESTER	Børge Berglund (Troms)
LÅSESMEDMESTER	Heidi Hoff Telnes (Nordland), Inge Karlsen (Troms)
MALERMESTER	Anne Kathrine Espedal (Rogaland), Arton Mehmeti (Østfold), Bjørn Olav Skofteby (Østfold), Damian Michal Hryc (Akershus), Jeric Tanala Docog (Oslo), Jonas Eckholm (Akershus), Jorge Edvardo Orrego Contreras (Akershus), Maria Skjæggestad (Vestfold), Olaf Kleppe (Rogaland), Ramunas Narusis (Rogaland), Tuve Bye (Trøndelag)
ANLEGGSGARTNERFAGET	Arne Bull Hangerhagen (Oslo), Bernt Georg Wankel (Oslo), Endre Friheim (Trøndelag), Even Hallaren (Trøndelag), Ingalill Klevsgård (Innlandet), Jimmy Samuelsen (Vestland), Oliver Amadeus Steen (Vestfold), Radmila Tripic (Akershus), Thomas André Olesen (Østfold), Thorolf Kalager (Vestfold), Østen Skyberg (Innlandet)
BILFAGET - LETTE KJØRETØY	Bob Roger Bjerga Roth (Rogaland), Christoffer Winsnes Bergstrøm (Østfold), Frederik Mostue (Innlandet), Hallvard Hermstad (Trøndelag), Marius Lervik (Trøndelag), Michael Linke (Akershus)
BILFAGET - TUNGE KJØRETØY	Godfred Abeyie (Akershus)
BILLAKKERERFAGET	Lars Marius Olsen (Innlandet)
BILSKADEFAGET	Branislav Jojic (Akershus)
KULDE- OG VARMEPUMPEMONTØRFAGET	Adrian Almeida (Buskerud), Henning Lehn (Buskerud), Håkon Fevik (Akershus), Jusuf Jahija (Oslo), Nicklas Eliassen (Akershus), Torbjørn Hilsen (Buskerud)
STEINFAGET	Jan Suba (Akershus)
MURMESTER	Andre Holtar Arnholt (Vestland), Arild Moen (Vestfold), Arne Kristian Slørdahl (Trøndelag), Elvinas Kilciauskas (Vestfold), Halfdan Gimle (Innlandet), Kasper Tunheim Braskerud (Oslo), Kim-André Handegård Viste (Rogaland), Kjetil Øien (Trøndelag), Kristian Helland Lothe (Vestland), Stian Graverholt Bilsbak (Vestland), Tommy Onsøien Aune (Trøndelag)
MØBELSNEKKERMESTER	Olav Rui (Trøndelag)
PROFILERINGSDESIGNMESTER	Vegard Eidskrem (Møre og Romsdal)
PØLSEMAKERMESTER	Anna Viktoria Miikkulainen (Nordland)
RØRLEGGERMESTER	Aleksander Falck (Agder), Alexander Viktor Kangas (Akershus), Anders Berg (Agder), Andreas Belden (Nordland), Andreas Dyhr Petersen (Østfold), Arild Iversen Medhus (Akershus), Dag Christer Rathke (Akershus), Daniel Kåven (Finnmark), Daniel Skancke Wold (Trøndelag), Daniel Ragnar Rasmussen (Vestland), David Samuelsen (Vestland), Einar Offigstad (Innlandet), Einar Birger Søreide (Vestland), Emil Vreim (Akershus), Emil Skaug (Østfold), Erik Andre Syversen (Innlandet),

Landets mest fleksible mesterutdanning!

“Utdanningen hos Norges Mesterakademi er fleksibel og veldig lærerik. Jeg får god oppfølging hele veien til mesterbrevet og har tid til å være i full jobb ved siden av.

Etter mesterutdanningen utdanner jeg meg videre til energirådgiver for å være sertifisert i henhold til kommende EU-krav.”

Scott Kennedy - Snart mester

Hos Norges Mesterakademi hjelper vi deg hele veien til mester, slik at du kan ta mesterbrevet når og hvor det passer deg.

Nyhet: NMA tilbyr nå energirådgivning. Kontakt oss for å få mer informasjon om forløp og pris!

Ta kontakt med studentansvarlig:

Tom Nygård på 458 73 777 eller tom@takstakademiet.no

RØRLEGGERMESTER

Erlend Svolsbru Jensen (Vestfold), Fredrik Sangvik Borøy (Agder),
Henrik Aamli Andersen (Agder), Henrik Bugge Nøttveit (Rogaland),
Håkon Fyllingsnes (Vestland), Håkon Mauland (Vestfold), Håkon Reppe Haugum (Trøndelag),
Haakon Abrahamsen (Vestfold), Haakon Emil Foldvik (Agder), Imran Javed (Oslo),
Iver Brevik (Trøndelag), Jesse Corneliussen (Vestfold), Jimmy Larsen Eikeland (Agder),
Joachim Myhre (Vestfold), Joakim Freddy Vassdal (Vestland),
John Rene Haugen (Telemark), Jonas Tariq Zagmot (Akershus), Jostein Sørli (Agder),
Jørgen Nesset Sjøbakk (Trøndelag), Karol Antoni Baranowski (Akershus),
Kasper Nordengen (Akershus), Katharina Karlsen Hedlund (Trøndelag),
Ken-Frode Bruun (Nordland), Kent-Are Brendehaug Albertsen (Vestland),
Kevin André Hagen (Østfold), Kim Mathisen Lopez (Buskerud), Kristen Aasrud (Akershus),
Lars Andreassen (Nordland), Lars Bjelkarøy (Rogaland), Lars Trygve Segerstrøm (Vestfold),
Linn Fjæren Lund (Vestland), Magnus Kleiven Antonsen (Akershus),
Mahmoud Refaei (Oslo), Martin James Grøndahl Smith (Vestfold),
Morten Aleksander Rian (Nordland), Morten Tobias Hansen (Troms),
Moussa El Ouaali (Oslo), Ola Horg Langmo (Trøndelag), Ole Magnus Røsholm (Østfold),
Petter Tunheim Braskerud (Oslo), Paal-Gunnar Emanuel Olsen (Trøndelag),
Richard Aasheim (Vestland), Ruben Skjønhaug (Akershus),
Rune Digernes (Møre og Romsdal), Safouh Talal Barazi (Vestfold),
Simen Bekkenes-Grønlie (Buskerud), Simen Lindhagen (Oslo),
Sondre Osland Storhaug (Rogaland), Sondre Sæther (Vestland), Steffen Rangø (Vestland),
Stein-Inge Oldervik (Troms), Steven Brian Kempton (Møre og Romsdal),
Stig Andersen (Agder), Stig Christensen Kjernås (Buskerud), Sveinung Moen (Innlandet),
Sverre Lien Håbesland (Agder), Taulant Beha (Akershus), Terje Andre Trippestad (Østfold),
Thanh Nhan Huynh (Innlandet), Thomas Solli Bråten (Telemark),
Thomas André Størksen (Vestland), Tina Elisabeth Arntsen (Nordland),
Tobias Hegdal Øvrebø (Akershus), Tormod Askeland (Vestland),
Trond Eivind Schei (Vestland), Vegard Brubakken (Telemark),
Vemund Gravdal Kongshaug (Trøndelag), Yasin Barwari (Østfold),
Ørjan Holmvåg (Akershus), Øyvind Lønnkvist Moen (Akershus), Ådne Fagerli (Trøndelag)

TAKTEKKERMESTER

Harald Eriksen (Troms), Jon Erik Kvåle (Innlandet), Morten Johansen (Innlandet),
Sigurd Elias Ørnebo (Østfold), Øyvind Isaksen (Vestfold)

TREVARESNEKKERMESTER

Christian Arneberg Bould (Oslo)

SANTRADE
NORGE

EDOX
Swiss Watches

*“En flott
heder til
en Mester
i din
bedrift”*

Tekniske spesifikasjoner: Pris: 11.832,- kr ekskl. mva
Materialer: Stainless steel
Vanntetthet: 200 meter

Urverk: Quartz
Skivefarge: Sort

Diameter: 43 mm
Glass: Safirglass

Vi tilbyr gravering. For bestilling eller spørsmål, ta kontakt med Juliane eller John Iver v/ Santrade AS. Tlf: +47 33 45 33 45 E-post: post@santrade.no

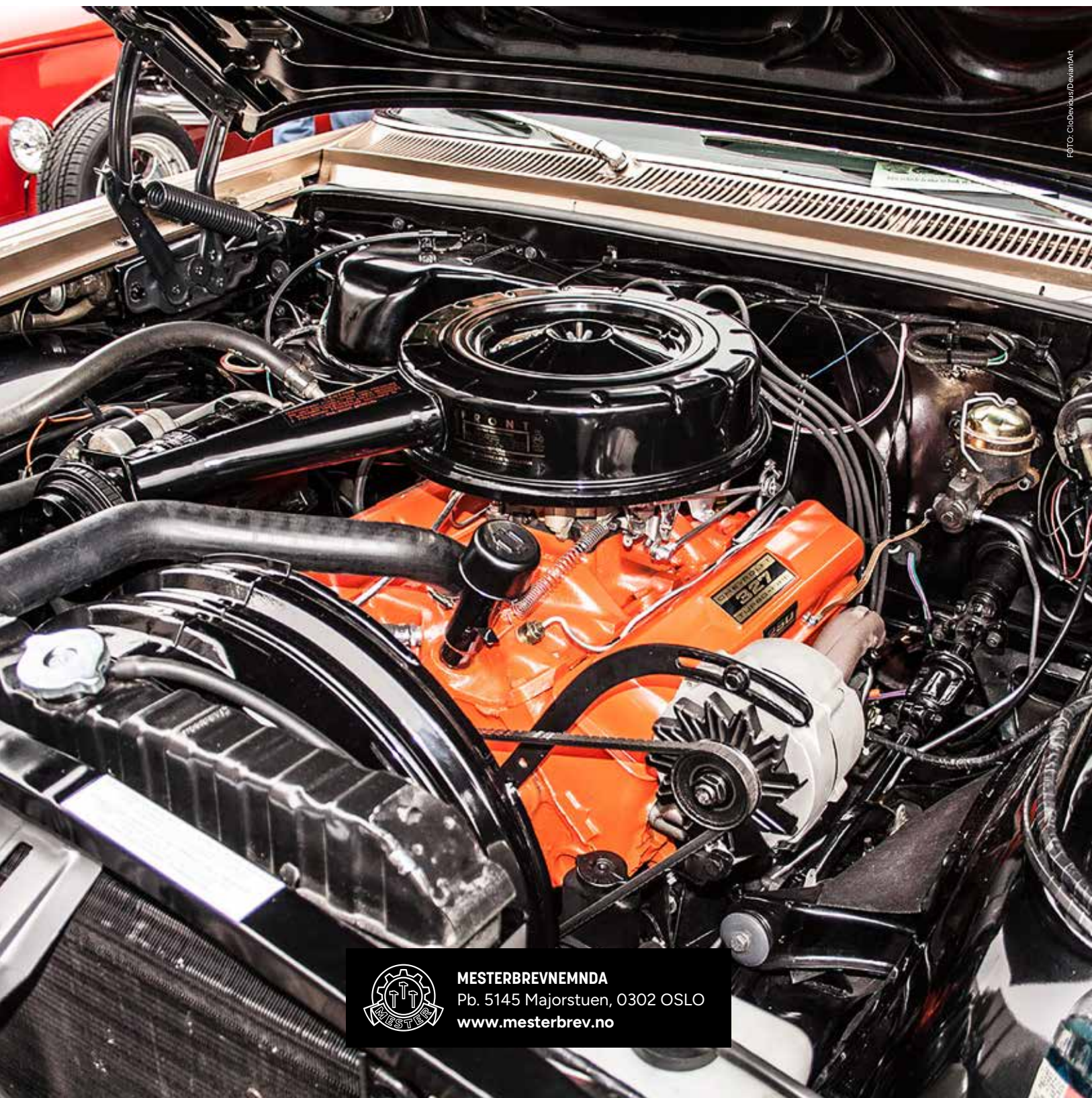

FOTO: CicDevius/DeviantArt

MESTERBREVEMNDA
Pb. 5145 Majorstuen, 0302 OSLO
www.mesterbrev.no